

Bělohradské listy **Léto**

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 20. 6. 2008 • Ročník VIII • Cena 14,- Kč

2008

Objektivem Bělohradských listů

Otevíření lázeňské sezóny 2008

Letní turistický sraz - Zvičina

Blanka Křížková předvádí paličkování v lázních

Okresková soutěž hasičů na H.N.Vsi

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON
(JIŘÍ SEHNAL)**
- 4 **SEKÁČI
(EDUARD ČELIŠ)**
- 5 **HLEDÁM DŮM HOLUBÍ
(HANA FRIEDRICHOVÁ)**
- 6 **55 LET OD LOUPEŽE STOLETÍ
(JAROSLAV KUGLER)**
- 7 **MĚNOVÁ REFORMA
BĚLOHRADSKÝCH OCHOTNÍKŮ
(JAROSLAV KUGLER)**
- 8-9 **BĚLOHRADSKÝ CUKROVAR
(PAVEL ŠUBR)**
- 10-11 **ŠEL ZAHRADNÍK DO ZAHRADY
S MOTYKOU
(LADISLAV STUHLÍK)**
- 12-13 **VÍTEJTE DOMA, SLÁVISTÉ,
MISTŘI LIGY
(EDUARD ČELIŠ)**
- 14-15 **JAN LADISLAV DUSÍK
- MILÁČEK KRÁLOVSKÝCH DVORŮ
(ZDENĚK PRCHAL)**
- 16 **POKLAD NA
BĚLOHRADSKÉM ZÁMKU
(ANTONIE VANIŠOVÁ)**
- 17 **DVĚ POVÍDKY
(MIROSLAV PROCHÁZKA)**
- 18-19 **NEDĚLNÍ HOST - OSKAR TEIMER
(PAVEL JANÁK)**
- 20 **Z DOPIŠŮ ČTENÁŘŮ**
- 21 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 22 **KULTURA - ROZHOVOR
S MIROSLAVEM PALEČKEM
(PAVEL ŠUBR)**
- 23 **STROM ŽIVOTA
- OD POČÁTKU DO DNEŠKA**

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STR. 1 SVATAVA PÁTKOVÁ

LETNÍ TURISTICKÝ SRAZ

STR. 24 JIŘÍ SEHNAL

MOTÝLI

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 25. 7. 2008**

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Hana Friedrichová, Švatopluk Hrnčíř, Václav Lejdar, Josef Špür, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová, Ing. Lenka Vichnarová.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: **Město Lázně Bělohrad****Městské kulturní středisko,****Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad**

Telefon: 493 792 208, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,

Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

O FOTOGRAFII A LÁSCE MOTÝLÍ

Často si při svých toulkách přírodou s fotoaparátem na krku kladu otázku, kdo je to vlastně fotograf? Člověk, který fotografuje? Ale to by dneska, díky digitálním fotoaparátům a mobilním telefonům, byl téměř každý. Děťmi předškolního věku počínaje a starci konče. Protože ani roztrfesená ruka díky stabilizátorům dnešních fotoaparátů není překážkou k vytvoření dobrého a ostrého snímku. Zbývají tedy ti, co na to mají vzdělání neboli kvalifikaci. Absolventi FAMU nebo alespoň střední školy či odborného učiliště daného oboru. Tedy ti, co se fotografováním živí.

Nepatřím k jedněm ani k druhým, neboť se za fotografa nepovažuji, ačkoli fotografuji už přes padesát let. Svůj první černobílý snímek pořízený tatínkovou Super Ikontou 6x9 mám dodnes schovaný. Zimní detail jabloňové větve, která vrhala stín na jiskřivý sněh v naší zahradě. Obrázek trochu vybledl, jeho bílé okraje zežloutly a jabloň byla před lety pokácena. Je-li snímek dobře ustálen, vydrží déle než strom.

Od té doby mě fotoaparát provázel po cestách necestách až dodnes, kdy jsem se rozhodl, udělat si ve fotografiích posledních deseti let pořádek. Přes jedenapůl tisíce snímků Bělohradu a okolí. Provedl jsem důkladnou selekci; oddělil jsem zrna od plev a zbylo mi nějakých sto fotek a stejný počet diapositivů. S některými jsem se loučil jen nerad, protože každý snímek byl takovým malým příběhem, ale bylo to nutné, protože méně někdy znamená více.

Nebyly to však příběhy nijak dramatické, byly to jen dlouhé pěší túry krajinou, tisíce kilometrů v autě, čas strávený na cestách a čekání na záběry ani nepočítám. Pointy těchto minipříběhů pak byly dílem jediné setiny sekundy, nadto o výsledku jsem se dozvěděl až po vyvolání filmu. Adrenalin jaksepatří. Někdy se snímek nepovedl, a tak nezbyvalo než začít znovu a na záběr čekat dlouhé hodiny, dny, týdny. Na notoricky známé panoráma jarního Bělohradu na pozadí zasněžených Krkonoš jsem čekal pět let. Na den Dé. Takové dny bývají dva nebo tři v roce. Když pak byl snímek vydán jako pohlednice, ze všech stran jsem slyšel, že je to montáž.

Ano, je to montáž. Montáž trpělivosti, souběhu několika šťastných náhod, světla a stínů, absolutní viditelnosti, ale především - nápadu, jít onoho májového jitra do lesa na procházku. A když se to smontuje na správném místě a ve správnou chvíli, může z toho vzejít nejen snímek, ale i fotografie. Protože snímek a fotografie není jedno a totéž. Stejně jako obloha a nebe.

Obloha, kterou rád fotografuji, je třetím rozměrem krajiny. Nebe je pak čtvrtým rozměrem Země a vyfotografovat se nedá. Poněvadž nebe je obrazem dokonalosti. A dosáhnout dokonalosti je nemožné, ale je naší povinností, se o to alespoň pokusit - jak říká spisovatel Patrick White, sám skvělý fotograf.

Užitečné je i to, když při fotografování poklekne. Jednak se tím změní úhel pohledu na fotografovaný objekt, jednak tím člověk vyjadřuje úctu a pokoru vůči krajině, přírodě, lidem a ostatním živým tvorům, neboť vše je stvořením Božím.

Proniknout alespoň okrajově do psychologie Boha předpokládá zmenšit se na vlastní odmocninu a otevřít své oči a srdce dokořán. Zde totiž dvojnásob platí, že čím je člověk menší, tím větší dílo vytvoří. Což ovšem neplatí jen o fotografii...!

Jak už jsem řekl: tisíce malých příběhů. Obyčejných, vzrušujících, někdy přímo neuvěřitelných. U jednoho takového bych se rád na závěr zastavil. Stal se loňského léta, kdy jsem fotografoval motýly. Nafotil jsem jich už pěknou řádku, chyběli mi už jen dva: poměrně vzácná a plachá babočka osiková, a hojná a všudypřítomná babočka paví oko nebo-li babiččina duše, jak se jí v tomhle kraji někdy říká. O tu mi ale nešlo, tu jsem mohl vyfotit doma na zahradě. Horší to bylo s tou vzácnou.

Nachodil jsem desítky kilometrů po okolních lesích, až jednou, bylo to v Hůře hned vedle studánky na okraji bukového lesa, když tu nad mojí hlavou zakroužil temněhnědý motýl se žlutou krajkou na křídlech. Babočka osiková! Po chvíli se v povlovné spirále snesla k zemi, kde usedla na listí spleené jílovým bahnem. Zatajil jsem dech a přiložil aparát k oku. A jak jsem zaostřoval, objevila se v hledáčku druhá babočka - paví oko. Chvíli se mi třepotala před objektivem, pak usedla k té první a přísála se k jejímu zadečku. Milostné hrátky pod širým nebem. Aniž bych se byl nadechl, málem jsem vykřikl: „Že se nestydíte... takhle blízko u cesty!“

A stiskl jsem spoušť. Motýli se ani nepohnuli. Přistoupil jsem blíž a exponoval znovu. Zase nic. Myslím, že kdybych na ně šlápl, ani by si toho nepovšimli.

Tak už to v přírodě chodí - láska je holt slepá a hluchá. Stejně jako u lidí.

Jiří Sehnal

Sekáči

Byla jich pěkná řada na velikém lánu obilí panského pole.

A přece. Při pohledu z dálky, jako by se ztráceli v moři obilních klasů, když jeden za druhým stále stejnými pohyby podtínali klasy hrabicemi svých kos, ukládající mrtvé stvolky stébel do řady na zem. To ovšem jen u ječmene a ovsu. Při žatvě žita nebo pšenice ženy za nimi odebíraly pokosené obilí do hrstí a kladly je na pole.

Parta sekáčů, která měla za úkol pokosit lány u Nového a Dolenního dvora. Platilo se od míry, měřice.

Práce to byla tvrdá, jako byly tvrdé klasy na tuhých stoncích. Lépe se sekáčům pracovalo za dne, kdy se obloha potáhla převalujícími se oblaky a vzduch byl spíše chladný. Hůře bylo, když vysoké slunce rozžhavlilo vzduch, na nebi ani mráčku a pot, řinoucí se z těl sekáčů přímo vysušoval a oslaboval a když sláma pod ostřím kosy zvonila jako plech. Tu se co chvíli napřimoval jeden sekáč po druhém, nebo celá řada rázem. Beztak již mokřými kapesníky si utřeli nejen zpocenou hlavu, ale i hruď pod mokrou košilí. Také často zazněla kosa pod brouskem, aby její ostří, otupené tvrdou slámou, lépe podtínalo. Brousek nosili sekáči v toulci zavěšeném na opasku u kalhot a v toulci bylo i trochu vody, aby brousek lépe ostřil kosu.

V čele sekáčů byl předák – starý Blažek. Jeho úkolem bylo vyjednávat s milostpánem kde a co se má sekati a jaký bude plat za míru. Předák Blažek, statný rozvázný chalupník. V řeči trochu strojený, rád rozmlouval s pány. Na vojně sloužil u dragounů. Jeho chaloupka stála vedle domku, ze kterého pocházela moje maminka, na východní straně vesnice, „U Křížku“.

Druhým v řadě sekáčů byl Mencl, bydlící v kovárně Antonína Lámrá. Mencl, vysoký s „cinkem“ v oku. Rád se pochlubil, že má syna Lojzu krejčím ve Vídni. „To je vám město, kde je kostel, který má vyšší věž než nejvyšší topol na návsi,“ tak mluvil o chrámu svatého Štěpána. S Menclovou dcerou Ankou jsem chodil do školy.

Třetím byl náš tatínek. Také vysoký, jako ze dřeva vyřezaný. Měl kalhoty z hrubé štruktury, shrnuté do nízkých měkkých holení, těm se říkalo „holštýple“. Na hlavě nosil starý soukenný kloubok. Při sekání byl široce rozkročen, jeho rozmachy kosou byly mohutné a vážné. Vzorový postoj sekáče. Při práci tatínek nikdy zbytečně nemluvil. Jeho řečí byla práce. Měl padesát roků. A následovali další sekáči.

Vojtěch, statný, veselý druh party. Čtyřicátník, vysloužilý dragoun.

Zedník Pilař, mistr ve stavbě pecí, které byly skoro v každém baru. Veselý chlapík, jenž si rád lízl žitnou. Pilař byl vždycky tam, kde bylo veselo. Veselo bylo tam, kde býval Pilař. Také bývalý dragoun. V jeho bytě jsem viděl starou litografii, představující letícího dragouna s koněm. Dragoun útočil, držel v natažené ruce palaš. Z celého tohoto bojového dragouna byla na obrázku jen pravá fotografie Pilařova obličej se helmou přilepená na postavu. Vzpomínka z vojny. Ale po předáku Blažkovi a Vojtěchovi byl Pilař třetím dragounem v sekáčské partě. Třetina dragounů v partě!

Baráčník Linhart, snad nejmladší ze sekáčů. Bouřlivák, náchylný ke každé revoltě, která se většinou vybíjela v neškodné debatě u svačiny na mezi panského pole při sklence žitné kořalky. Žitnou se sekáči napájeli mezi příkusováním velkých krajíců chleba s máslem a tvarohem. Přišla-li řeč na pány a chudáky, tak debaty nakonec vyústily, že páni byli a budou. A sekalo se dál.

Sekáčů bylo asi deset. Na některé si již dobře nepamatuji, vzdálenost od těch dob je více než padesát let.

Jenom ještě jednoho ze sekáčů si dobře pamatuji.

Byl to Albrecht, také náš z druhé strany, z chalupy, na jejímž místě dnes stojí moderní chalupa rady Trdlicy. Albrecht, starý človí-

ček, poslední v řadě sekáčů. Malý, sporý, na krátkých nožkách. V chůzi i v práci jaksi toporný, stále přísného výrazu ve tváři, málomluvný. Chudák Albrecht, nemohl zabírat tak široké rázy při sečení, proto byl také poslední v řadě. Nikdo ho nehonil. Ostatní již načínali nový řádek, když Albrecht zcela sám dosekával předchozí. A že byl stále sám, jeho kyselá nálada byla ještě kyselejší. Byl často předmětem vtipů a taškařic mezi sekáči. Albrecht, zatrpklý jako ocet.

Jak jsem se já vlastně k těhle partě sekáčů dostal a proč je chovám v paměti?

Pro řízeň sekáčů. U nich nešlo jen o obligátní žitnou, ale i o pitnou vodu. Sekáči potřebovali někoho, kdo jim žitnou či vodu obstaral. Tatínek mi nabídl, abych v době letních prázdnin sekáčům pití obstarával. Bylo mi asi deset roků, když jsem chodil s tatínkem na panské. Pro pitnou vodu jsem doskočil do lučních studánek, kam to bylo nejbližší, nebo do Bažantnice k železitému prameni, když se sekalo pod Homolkou.

Ta Bažantnice! To byl Eden, kam mohla jen posvěcená noha lázeňských hostů, to byl Tusculum pro vyvolené, klidné zátíší odloučené od veřejného života. Pro nás ostatní byl vstup přísně zakázán a kdo se opovážil do té vonící a chladící houštiny, kde se chovala zvěř, byl z tohoto ráje nemilosrdně vyhnán. Sekáči sice vyjednali se správou Bažantnice, že mohou pro ně nosit vodu z pramene, ale v praxi to vypadalo jinak. Sotva jsem se tam s plechovým džbánem objevil, tu, kde se vzal, tu se vzal starý Bechtold, Němec jako poleno, nebo hajný Ducháček. Už hrozili holí a já utíkal, většinou bez vody. A zase se jednalo a zase se vše opakovalo. Báľ jsem se chodit do Bažantnice a byl jsem rád, když se „moji“ sekáči přestěhovali na jiné pole.

Nosil jsem sekáčům i žitnou kořalku na polední svačinu. Měl jsem dřevěný soudeček, někdy i litrovou láhev a s tím jsem chodil do Bělohradu do krámu Otty Lederera. Žid Lederer vyráběl likéry a krám měl naproti škole. Kořalka se platila vždycky při týdenní výplatě. Při svačině si ji sekáči odlévali do kalíšků. Někdy mně taky, i přes tatínkovy protesty, dali žitné líznout.

Žitná tehdy patřila mezi obvyklé pití při práci venku. Byla levnější než pivo a nepodléhala teplotě jako pivo. Nebylo tehdy jedině stavby, aby zedníci nepili při práci žitnou, taky se jí říkalo – zednická. Lederer prý vyráběl nejlepší žitnou-zednickou v širokém okolí. Sekáči a moje dětství.

Váľel jsem se po mezích, chytal kobylky, kterým jsem na jejich krunýře uvazoval nitě a ony tahaly stébla obilí. Poslouchal jsem koncert cvrčků a rejek u Byšického rybníka. Pozoroval jsem ten široký obzor kolem. Byl jsem volný jako ptáče, jako zajíček vyběhnoucí z pelechu. Ležel jsem na zádech, často jsem usnul a spal nejzdravějším spánkem, spánkem dítěte přírody. Myslel jsem, že celý svět je jako to moje bezstarostné mládí. Neměl jsem ani zdání proč tatínek a ostatní sekáči musí tak těžce pracovat pro chléb svůj a svých dětí.

I přijedz milostpána Futra na žlutavě rezavém vraníku na pole k sekáčům jsem chápal jako příjemnou změnu. Díval jsem se na elegantní zvíře a poslouchal rozhovor milostpána a sekáčů, co se dělalo dnes a kam se půjde zítra. Často přijel na pole správce Nového dvora Peer, bývalý oficír. Protahovanou pražskou češtinou se mě ptal na školu a že ze mě bude voják, c666? Za svou službu jsem dostával několik šestáků týdně, vlastně můj tatínek. První moje mzda v životě. Za pár let přišla opravdová práce u panského dvora.

Text Václava Pecha upravil Eduard Čeliš, foto: archiv

Václav Pech

narozen 14. října 1887
v Dolní Nové Vsi čp. 24,
zemřel 1961.

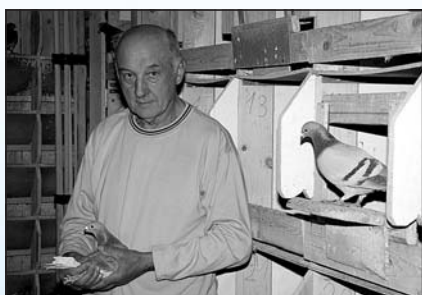
Václav Pech byl i redaktorem sezónního časopisu *Lázně Bělohrad*. Vzpomínky na některé životní epizody psal v roce 1954. Přestože se převážně jedná o rodinnou kroniku, jsou zde uváděny i jevy širšího dosahu, které dnešní generaci dovolí nahlédnout do radosti a strastí života před mnoha lety.

Hledám dům holubí

Ale ne, nemusím hledat. Stačí vyjít na zahradu, pozvednout zrak a hned mohou spatřit obyvatele „holubího domu“. Sedí na střeše svého holubníku, v posledních letech i na svém novém kruhovém stanovišti, které se na vysokém kůlu tyčí vysoko nad sousedními domy. „Odtud lépe vidí dravce a dokáží se tak uchránit,“ říká jejich chovatel **Jiří Dušíčka**.

Jak ses dostal k holubaření?

Hned po škole jsem nastoupil do TOSu. O svačině jsme sedávali venku a já slyším, jak Josef Merta říká: „Podívejte, už tam zase vzlítnul! Jirka tam vleze.“ Chytil jsem ho pod střechou a nechal jsem si ho. To byl můj první holub, ten mně brzy ulít, ale byli jiní. Dostával jsem je od různých chovatelů, nejvíc od pana Kupky z Ostroměře.

Byl jsi někde organizován?

Stal jsem se členem SVAZARMu, jinak bych nemohl být chovatelem.

Kde jsi je umístil?

V roce 1957 rodiče dostavěli dům Na Lepším a tady jsem si na půdě udělal holubník pro 10 párů, což stačilo k tomu, abych se mohl zúčastnit závodů. Ale o ty první jsem přišel, sežrala je na půdě kuna. Ale zase byli jiní.

Kdo jsou pro ně největší nepřátelé?

Jsou to tedy kuny, ale i kočky a především dravci, z nichž krahulík je dokáže sežrat i za živa. Taky samozřejmě sokol a jestřáb.

Věnoval ses tomu nepřetržitě od mládí?

Táhlo mě to a zajímalo opravdu od mládí. Vzpomínám si dokonce, že když jsem byl ještě před válkou v dolech na

Ostravsku, že jsem jel do Orlové na celostátní holubařskou výstavu. No a pak přišla vojna, po vojně jsem se oženil a když přišly děti, tak jsem po čase zjistil, že o holuby nejvíc zájem, tak jsem toho nechal.

Ale vrátil ses k tomu.

Bylo to dva roky před důchodem, což je letos 10 let, kdy jsem si řekl: „Co budu v tom důchodu dělat? Přece nebudu koukat z okna a čekat na nevim co?“ Tak jsem začal znovu. Nejvíc kusů jsem získal od pana Jaroše. Mám kolem 100 kusů, ale přes zimu jich vždycky kolem 15ti uhynie, sežerou je dravci.

Máš tady vystavenou řadu diplomů za skvělá umístění při závodech.

- No tady je
- 1. místo v závodě o nejvýkonnějšího holuba na trati 2924 km
 - 1. místo ze závodu v Bruselu v roce 2005
 - 1. místo ze závodu v Ostende v roce 2005
 - 3. místo v Mistrovství dlouhých tratí za rok 2007

a taky jiná umístění. Jednu z nejdelších tratí moji holubi urazili, když se vrátili z Konstance v Rumunsku. A to už je hodně daleko!

Jak je to možné, že najdou cestu domů?

To dosud přesně nikdo nezjistil. Orientačním bodem je asi slunce, stejně jako u včel. Poštovní holub je vypěstován z tzv. skalních holubů, jen ti jsou schopni se vracet. Holub dozr-

vá do 3 let, kdy je schopen se vyvíjet tak, aby měl touhu návratu domů.

Vrátí se všichni?

Při deštivém počasí se nevrátí třeba až 1/3, umlátí se. Nebo když přeruší let a sedne na zem, tak už nemá šanci na dobré umístění.

Organizace takových závodů je jistě náročná.

Holubi se musí pochytat, každý se musí označit, přijede auto do naší základní organizace v Hořicích s deseti koši a odvezou holuby na startovací místo. No a já čekám, až se mně vrátí. Předloni startovali nejdál, až v Le Mans ve Francii.

Jak je přivítáš?

Každého musím chytit a na mých starodávných, ale vzácných hodinách musím zaznamenat čas návratu. Už existuje dokonalý záznam pomocí čipů, ale to já už řídit nebudu.

Je s tím hodně práce?

Musí se pravidelně čistit holubník a taky dodržovat stravovací režim. Na podzim a v zimě je krmím každý den, ale na jaře je nechám hladovět. To proto, aby neměli brzy mláďata, protože při druhém vyvedení ztrácejí peří a letka se oslabuje. Ale jsou s nimi i zábavné příhody. Jednou mně přistál na rameni holub až z Německa! Poznal jsem to podle označení na kroužku. Strávil u mě v holubníku pár týdnů a zase odletěl. Prostě přijel na návštěvu... Ale ty svoje já poznám i bez kroužku, prostě je znám...

Jakou rychlostí holubi létejí?

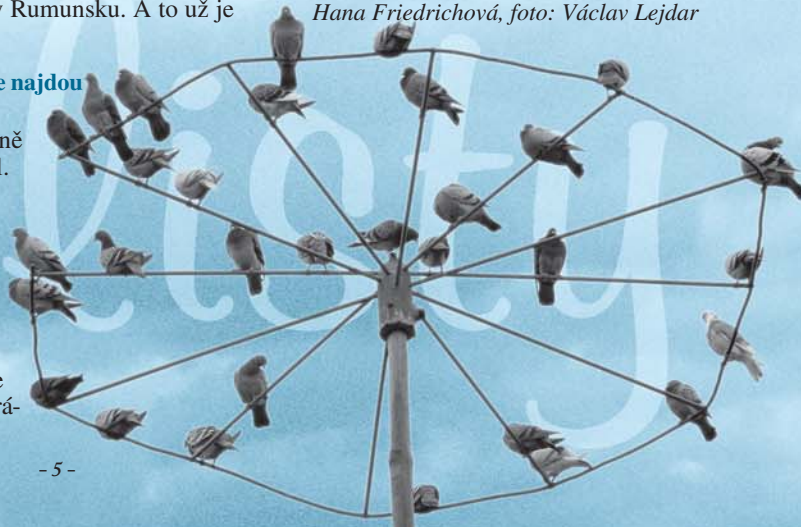
Po větru až 150 km v hodině, průměr je tak 80 km. Z naší hořické základní organizace je nejlepším chovatelem Mirek Pospíšil.

Máš ještě velké plány s chovem?

Ani ne, myslím, že za pár let toho nechám. Je to náročná práce a že by to prospívalo zdraví, to se taky nedá říct. Vždyť Vlasta Moravců o tom říká: „Je to takové luftové hospodářství!“ A má pravdu. Ale pro radost z úspěchu to jistě stojí za to.

I když mně ti tvoji opeření svěřenci občas něco utrousí na prádlo na šňůře, pohled na ně je pro člověka fascinující. Asi jim závidíme volnost a možnost rozletu...

Hana Friedrichová, foto: Václav Lejdar

55 LET OD LOUPEŽE STOLETÍ

Připomenout událost starou 55 let a současně pominout danou dobu a situaci není možné. Pamětníkům, tedy lidem, kterým bylo tehdy alespoň 15 let, je dnes 70 a více. Ty mladší, i když to nemají rádi, je třeba poučit. Ta doba se dnes běžně označuje jako „padesátá léta“. Bylo 8 let od skončení 2. světové války a 5 let od komunistického puče zvaného, a to i dnes „Vítězný únor“. Československá republika tehdy ještě nebyla „socialistická“, ale jen „lidově demokratická“, ideologicky vzato tu oficiálně panovala diktatura proletariátu. Dávat do souvislosti taková slova jako demokratická a diktatura, k tomu je jistě potřeba hodně fantazie. Ale komunistická propaganda s tím neměla žádné problémy.

Pět let po svém nástupu k moci se komunistický režim nacházel v těžkých ekonomických problémech, přechod a důraz na těžký průmysl dostával ekonomiku ke dnu a několik much jednou ranou měla zabít měnová reforma. Co bylo horšího, byla to doba politických procesů, justičních vražd, táborů nucených prací a černých baronů, doba totální likvidace řemeslníků, obchodníků a zemědělců, zkrátka soukromého podnikání.

Stále ještě existoval přidělový systém. Na veškeré potraviny dostávali občané potravinové lístky, na oděvy a obuv tzv. šatenky nebo poukázky. V posledních asi dvou letech tu už souběžně existoval i tzv. volný trh, ale za ceny cca 5x vyšší než byly ty přidělové. Neznámou věcí stále bylo např. jižní ovoce či jiné produkty z kapitalistické ciziny. Stát trpěl chronickým nedostatkem deviz a ty potřeboval na suroviny pro náš těžký a stále mohutnící zbrojařský průmysl.

V roce 1953 také vrcholila činnost sovětských poradců, kteří hráli významnou roli při upevňování komunistického režimu. Žádný komunistický funkcionář včetně Gottwalda nemohl učinit žádné důležité rozhodnutí, aniž by si vyžádal stanovisko příslušného sovětského poradce. Těmto poradcům a také jejich rodinným příslušníkům vyplácely místní úřady vysoké finanční částky. Měli stejný plat jako funkcionář, u kterého působili, a ještě patnáct tisíc příplatek na stravu, sedm a půl tisíce korun pro manželku a pět tisíc na každé dítě. Poradce měl přiděleno auto s řidičem, osobního tajemníka a písařku, luxusní ubytování zdarma, zdravotní péči v sanopsu, rekreační ubytování a telefon.

Několik měsíců před koncem svého života měl poslední slovo prezident Klement Gottwald, který přiměl vládu, aby se 17. listopadu 1952 obrátila na vládu Sovětského svazu se žádostí o pomoc při výrobě nových papírových bankovek a mincí potřebných pro výměnu peněz.

Brzy na jaře roku 1953 se mezi lidmi rozšířila zpráva o připravované měnové reformě. Zásluhu na tom mělo i vysílání západních rozhlasových stanic pro Československo a letáků, kterých sem během jediného roku balóny dopravily téměř dvě stě tun. O všem, co se u nás na nejvyšších místech děje a připravuje, tedy měly pravdivé informace. Lidé vybírali peníze z peněžních ústavů, nakupovali co se dalo, a ono se toho moc nedalo, paniku nemohl nikdo ničím zastavit. Na ÚV KSČ bylo rozhodnuto pronést projev v rozhlase a pověřen byl Antonín Novotný, tehdy 1. tajemník ÚV. Ten ale reagoval slovy: „Proč já? Ať promluví soudruh Zápotocký, tomu lidi věří!“ Zprávy o chystané reformě, které se šířily mezi obyvateli Československa, tehdy poslední květnový den rozhodně popřel sám prezident Antonín Zápotocký. Kdo však toho dne ulehl s klidným svědomím, že se o své peníze nemusí bát, probudil se 1. června do neradostné reality. Zcela odlišný projev přednesl Antonín Zápotocký druhý den a odpovídající byla také reakce lidí. Do ulic vyšlo v Plzni a na Ostravsku na 30 000 lidí. V Plzni obsadili budovy úřadů a soudů, zasahovali příslušníci SNB, milice. Stovky lidí byli zatčeni, mnozí byli propuštěni z práce, vystěhováni z bytů a vysídleni do pohraničí, nasazováni do táborů nucených prací.

Jak vypadala měnová reforma a jaký byl její průběh?

Nové peníze byly měněny v poměru 5:1 do výše 300 starých korun. Kdo měl víc, dostal už pouze jednu korunu za padesát starých. Pokud byl člověk považován nebo prostě označen za škodlivého režimu, nebylo mu vyměněno nic. Stejným nebo ještě horším způsobem naložila měna i s vklady, pojistkami a dalšími peněžními produkty. Zkrátka, po prvním červnu začínal každý občan se šedesáti korunami v kapse.

Komunisté připravovanou měnu velice tajili. Nejen, že nové peníze nechali, na návrh Gottwalda vyrobit v Moskvě, u nás se současně pracovalo na jiných bankovkách s vysvětlením, že půjde pouze o změnu podoby platidel. Také byly ještě na červen vytištěny potravinové lístky přesto, že se počítalo v rámci reformy s jejich zrušením.

Státní banka dostala nové peníze z 30. na 31. května, předtím byly krátkou dobu přechodně uskladněny ve vojenských skladech, aby se veřejnost o jejich existenci nedozvěděla. Nové peníze vyměňovalo 7 906 středisek pro civilní obyvatelstvo, 488 středisek pro pracovníky ministerstva národní obrany a vnitra a také v táborech nucených prací, např. v Jáchymovských dolech.

V jakém poměru se měnily peníze?

5 : 1 za 300 korun v hotovosti a vklady do 5 000 korun

6,25 : 1 vklady 5 001 až 10 000 korun

10 : 1 vklady 10 001 až 20 000 korun

25 : 1 vklady 20 001 až 50 000 korun

50 : 1 hotovost nad 300 korun a všechny vklady uložené po 16. květnu 1953

Spolu s peněžní reformou byl zrušen přidělový systém potravin a základního zboží na lístky. Stanovené ceny byly o něco nižší než před reformou ty na volném trhu, ale při snížení mezd a důchodů na pětinu šlo o ceny vysoké. Projevil se tak pokles životní úrovně, neboť náklady vzrostly o 29 procent, ale mzdy jen o 4,5 procenta. Obyvatelstvo tak při reformě utrpělo značné ztráty, prakticky byli zlikvidováni živnostníci a drobní podnikatelé, kteří přišli o provozní kapitál. Na své si přišel i Sovětský svaz, který za výrobu peněz poslal účet ve výši 27 milionů nových korun.

O demonstracích a následcích pro lidi se v médiích samozřejmě nepsalo a nemluvilo. Každý článek v tisku končil oslavou měnové reformy a rodné komunistické strany, která vede společnost ke světlým zítřkům. Nechyběla ani spousta zdravic a závazků uvědomělých dělníků a nezbytné výhružky kapitalistickým a imperialistickým živlům.

Jaroslav Kugler

Ze hry Charleyova teta. První zprava Jaroslav Kugler.

MĚNOVÁ REFORMA BĚLOHRADSKÝCH OCHOTNÍKŮ

Sotva náš druhý dělnický prezident dokončil svůj reformní rozhlasový projev, přišla další rána. Okamžitý zákaz prodeje všech alkoholických nápojů včetně sedmistupňového piva. Byla sobota odpoledne, obchody zavřené, takže nějaké peníze, vlastně už bezcenné, se daly utratit jen v restauracích. Celé rodiny se proto vydaly do pohostinských zařízení dát si ještě do nosu, ale ouha. Skromné zásoby masa byly všude velmi rychle vyčerpány, (nebo uschovány), takže např. v bělohradském Lázeňském hotelu, kde v té době vévodili manželé Ponerovi, se prostě podávala vajíčka a vaječná jídla na všechny možné způsoby. Ale také jen do vyčerpání zásob.

Už hodinu před očekávaným projevem, tedy v 15 hodin, vyjel z náměstí autobus s ochotníky směr Miletín k pohostinskému představení divadelní komedie Svatba v Malinovce. Ruská, ale kupodivu dobrá hudební komedie, vzdor tomu, že děj se odehrává zrovna za bolševické revoluce, které se u nás říkalo Velká říjnová socialistická. Malinovka je typická chudá a zaostalá ruská děrevňa - vesnice, kde se zrovna koná svatba a do toho se neustále mění „vláda“. Podle toho, kdo tady zrovna vítězí, zda rudí nebo bílí. V Miletíně jsme byli coby dup a tak celí napnutí jsme zasedli v lokále kulturního domu, abychom kolektivně vyslechli projev našeho Toníka. Hned poté jsme vyfasovali pohoštění, přičemž menu představovalo 10 dkg polského salámu a limonádu. K ruskému koloritu přece ale neodmyslitelně patří vodka, to platilo za cara, Stalina a platí dodnes! A to jsme teď viděli jako neřešitelný problém. Dokazuje to i jedna z árií, kterou tady v Malinovce zpíval skvělý Josef Hušek, coby jeden z muziků. (Tu samou ve stejné roli později zpíval v Národním divadle František Filipovský):

*Trochu vodky, butyločku vodky,
za čepici vyměním,
Nakonec až stáhnou spodky,
zuby na svět vycením.*

Refr.

*Car Nikolaj pil radši čaj,
zpíval francouzsky ein, zwei, drei.*

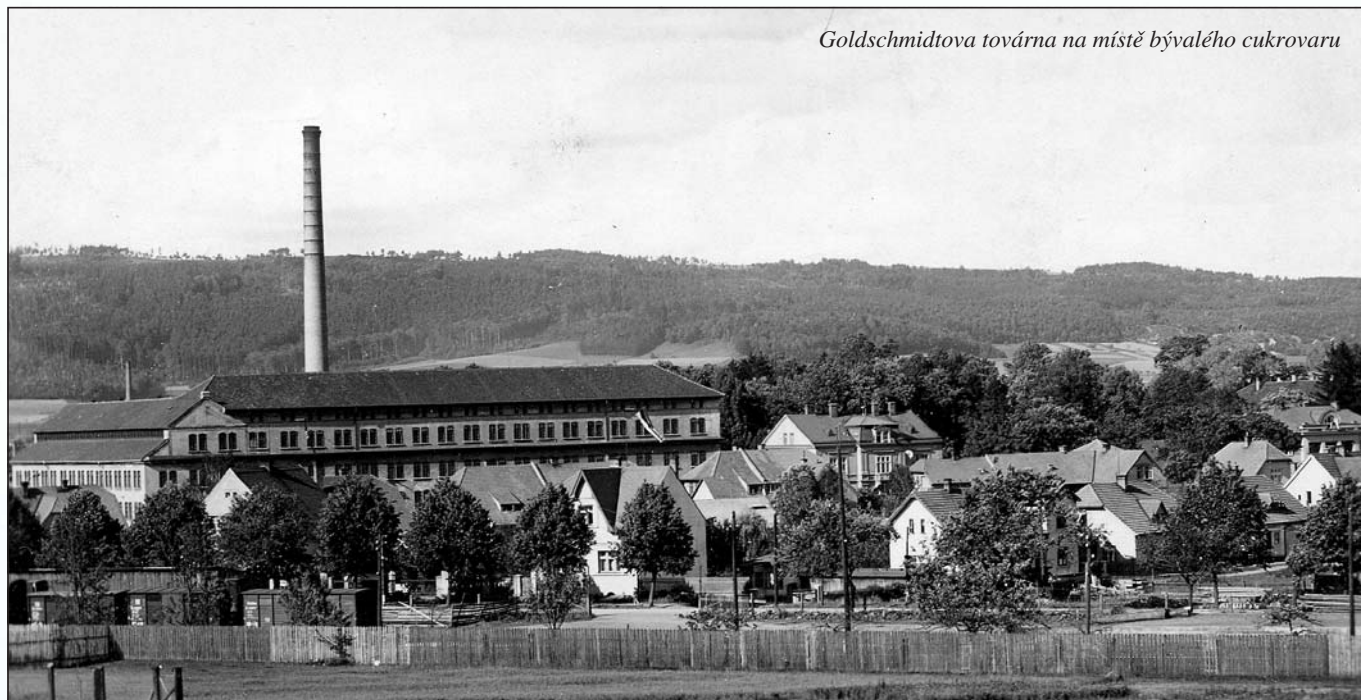
To zvláštní odpoledne a čas, plný smutku, beznaděje a čekání, utíkal jak voda, i když, upřímně řečeno, nikdo z nás neměl žádné významné úspory a tedy ani důvod k nějakému smutku. Opravdu jsme byli chudí, jak se říká, jako herci. Kulísáci byli na jevišti a připravovali scénu, u pokladny se utvořila slušná fronta, zkrátka lidé se rozhodli investovat do kultury a tady byla šance. My, co jsme zatím jen tak lelkovali a neměli do úst, jsme už ani nevzpomněli, že dodatečně mají přijet ještě dvě důležité osoby, když v tom momentě zastavilo před kulturákem auto. Pan Ladislav Leden povoláním stomatolog a pro divadlo nápověda a také majitel staříčkého autíčka a řidič, s ním pan Machovec povoláním vedoucí bělohradské restaurace a hotelu Bohumilka, pro divadlo skvělý, zkušený a nepostradatelný maskér. V ruce známý ošoupaný kufříček plný šminek, paruk a mastixu na

lepení vousů a knířů, při jehož otevření se místností rozlije ta zvláštní směsice různých vůní a také smradu, to z toho mastixu, lepidla, které žádný z herců nemiluje. V tom okamžiku, kdy vešli mezi nás, bylo hned všem jasné, že budou důležití nejen pro vlastní představení, ale že mohou sehrát roli toho bernardýna v Alpách nebo beduina v saharské poušti vezoucího vodu pro žízní vyčerpaného trosečníka. Je tady autíčko s řidičem a vedoucím restaurace vzdálené pouhých osm kilometrů, kde jsou jistě dostatečné zásoby nápojů i vodky, tolik potřebné jako inspirace a důležité jako rekvizita pro „ruský lid“. Tu trasu Miletín - Bělohrad ti dva pánové museli do začátku představení absolvovat ještě třikrát, tak, jak mizely dovážené zásoby. I tak stačil pan Machovec vzorně upravit všechny postavy, tak jak to vyžadovaly jednotlivé charaktery. Tady musím s dovolením ještě jednou zmínit pana Machovce, připomenout, že to byl moc hodný, slušný, poctivý a svědomitý člověk, který, byť v zájmu kolektivu, porušil své zásady a podvedl vrchnost, a tak si alespoň opakoval: „Jestli to praskne, tak mě zavřou.“ Ale nic neprasklo. Také Láďa Ledňů ten večer odváděl perfektní práci, nestačilo ale, aby text „kontroloval“ někde z portálu, musel poctivě napovídat z boudy. Představení mělo veliký úspěch a není divu. Tak věrohodně vyjádření poměrů na ruském venkově a života prostého lidu se možná nepodařilo ani později na scéně Národního divadla. U nás, díky měnové reformě, byla na scéně i ta vodka pravá, ruská, stoličnaja. Škoda jen, že i v té Malinovce nakonec zvítězili rudí – bolševici.

Z inscenace Malinovky není bohužel k dispozici žádná fotodokumentace. Dovolte mi tedy, abych při této příležitosti ještě připomenul jinou veleúspěšnou bělohradskou inscenaci z tohoto měnověreformního roku. Komedii Brandona Thomase Charleyova teta, v podstatě obsazenou stejnými lidmi jako Svatba v Malinovce. A také kvůli panu Machovcovi. Není bez zajímavosti, že i v tomto případě Bělohrad předběhl Prahu. Městská divadla pražská tuto komedii uvedla až o tři roky později. S jejím schválením a povolením pro nás to tentokrát nebylo jednoduché. Jednalo se o hru anglického autora, tedy o tzv. devizovku, tedy autorský honorář se musel platit v tvrdé měně. (Pokud tehdy náš stát taková pravidla dodržoval, nevíme.) Tenkrát čtyři vyprodaná představení doma (více nepovoleno), pět zájezdových. V titulní roli Miroslav Vaňura (později v Praze 500x Lubomír Lipský a ještě později Rudolf Hrušínský ml.). No, a z této hry jsou i foto známého bělohradského reportéra fotografa pana Vaise zvaného Kamera.

Jaroslav Kugler, foto archiv

Bělohradský cukrovar

Goldschmidtova továrna na místě bývalého cukrovaru

První pokusy s výrobou cukru z cukrovky byly v českých zemích provedeny na Zbraslavi v roce 1795. Poté byla zavedena výroba cukru z javorové šťávy na Moravě v Lednici (1800) a v Plumlově (1810). Od této výroby se však brzy upustilo.

První průmyslová výroba cukru z řepy byla u nás zahájena v roce 1810 v Žákách u Čáslavi. Hospodářská izolace Evropy po porážce Napoleona v roce 1814 ale přivodila zánik českých cukrovarů, neboť byl dovozen třtinový cukr. Tato krize trvala až do roku 1830, kdy došlo na deset let k osvobození cukru od daně z důvodu povznesení cukrovarnictví. K zakládání cukrovarů povzbuzovala velkostatkáře Vlastenecká hospodářská společnost v Čechách.

První cukrovar zařídil podle francouzského vzoru ve třicátých letech Karel Weinrich pro knížete Thurn-Taxisa v Dobrovicích, pro knížete Oettingen-Wallersteina v Malé Chuchli či pro hraběte Černína v Chudenicích. V roce 1840 bylo na našem území už 66 cukrovarů. Zajímavá byla hnací síla, např. v Dobrovicích hnalo žentour 12 volů.

První cukrovar v naší lokalitě založil v roce 1835 baron Martin Wagner ve Smidarech. Po krátké stagnaci po roce 1840, kdy počet cukrovarů dokonce klesá, je nutno čekat na nový cukrovar u nás do roku 1850. 4. června toho roku položil základní kámen k cukrovaru v Bělhradě hrabě Maria Alfons Gabriel Aichelburg.

C.k. komoří a člen řádu maltézských rytířů hrabě Aichelburg se narodil roku 1795. V roce 1821 se oženil s hraběnkou Josefínou Žofíí Schaffgotschovou a do

roku 1828, kdy se odstěhovali na maršovské panství, žili na bělohradském zámku. V roce 1829 ale hrabě ovdověl a po 4 letech se znovu oženil s Pavlínou Erbenovou z Trutnova. V roce 1843 odkoupil hrabě Aichelburg od své švagrové Antonie baronky ze Stillfriedu za 520 tisíc zlatých bělohradské panství a do Bělohradu se s rodinou přestěhoval.

Manželé byli v Bělhradě velice oblíbení, v roce 1848 po zrušení poddanství se panství změnilo na velkostatek, rodina žila společenským životem a stýkala se s obyvatelstvem. V roce 1850 nechal hrabě Aichelburg opravit kostel na Byšičkách a přistavět k němu věž. Hraběcí synové Alfréd, Zdeněk a Vladimír se často účastnili balů a různých zábav. Oblibu hraběcí rodiny popsal ve svých vzpomínkách i Karel Václav Rais.

Velkostatek byl ale zadlužen, a tak Maria Alfons Gabriel Aichelburg zkusil štěstí v podnikání. Na začátku měl doopravdy štěstí. Ředitelem cukrovaru se totiž stal Josef Pflieger (nar. 1823 ve Sloupně u Nového Bydžova). Až do té doby bylo cukrovarnictví v Čechách ovládáno řediteli a vaříčskými mistry z Německa a Francie a teprve po roce 1850 začínají zastávat tyto funkce Češi. Ti se brzy stávají autory mnohých vynálezů a udávají světový tón.

Pflieger byl muž vzdělaný (filosofická a technická studia absolvoval v Praze), iniciativní a pro obor nadšený. Jako adjunkt u Martina Wagnera ve Smidarech vyzrál za 4 roky ve zkušeného cukrovarníka. Psal si deník o výrobních postupech,

úspěších i prohrách, který má v sobě tolik napětí a tolik citu pro věc, že se čte jako výborná beletrie.

Cukrovar v Bělhradě byl sice skrovný, ale pěkný a zařízený podle novějších zkušeností. Stavení stálo podle silnice, závod měl kotelnu a spodárnu (na výrobu spodia z kostí a regeneraci spodia opotřebeného) a mohutnou kůlnu na rašelinu,

První ředitel cukrovaru v Bělhradě a později v Sadové - Josef Pflieger, vynikající cukrovarník 50. - 60. let předminulého století

kerou Pflieger objevil v Bažantnici a používal jako paliva. Stav úřednictva a zřízcenců byl skrovný. Cukrmistr obstarával řízení, vaření, administraci i prodej cukru. Teprve roku 1854 byl přijat účetní. K ruce cukrmiatra byl přijat „mašinista“ a domovník. To bylo vše...

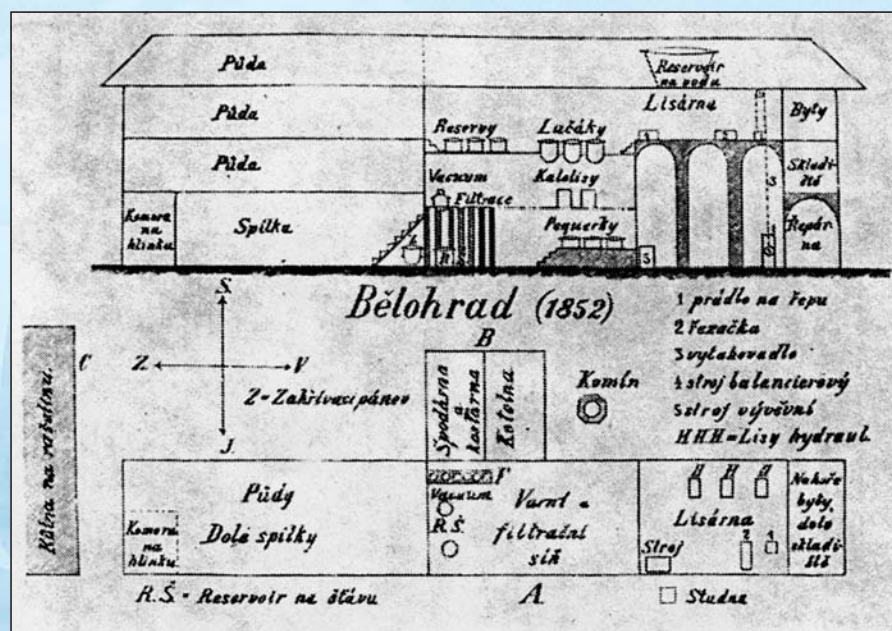
Cukrovar byl odkázán na nejbližší okolí, velkostatek nestačil vypěstovat dostatek řepy a komunikace byly nedostatečné. První kampaň v roce 1852 neuhradila ani úroky, ve druhé kampaň sehnal cukrovar o 100 tisíc vídeňských centů (50 tisíc metrických centů) řepy více a tím byl finanční výsledek zajištěn. Průměr sedmileté práce vykazoval slušný čistý roční výnos a stálý vzestup. Jednak díky používání místní rašeliny k vypalování kostí na spodium i jako paliva, jednak že se mu podařilo vyrobit levný cukr pro chudé obyvatele podhůří, kteří se živili ručním tkalcovstvím.

Členové rodiny Aichelburgovy před zámeckou oranžérií

Hrabě Aichelburg měl ze dvou manželství celkem 16 dětí. Druhá manželka po porodu posledního chlapce Maria Antonína v roce 1855 ochrnula, neviděla a neslyšela a byla až do své smrti v roce 1857 odkázána na vozík. V únoru 1860 zemřel i hrabě Aichelburg a je pohřben i se svou chotí vlevo při vchodu na bělohradský hřbitov. Bělohradský velkostatek zdědil nejstarší syn z druhého manželství Alfréd Aichelburg (nar. 1834 v Maršově). Stejně jako otec byl zadlužený a v roce 1860 prodal cukrovar se všemi zásobami pražským podnikatelům Kaudersovi, Tschorschovi a Jeitelesovi za 100 tisíc zlatých. Od dluhů si pomohl ale až v roce 1871, kdy dědil po své tetě Antonii ze Stillfriedu. Byl bezdětný a velkostatek nakonec v dubnu roku 1872 prodal holešovickému továrníkovi Maxmiliánu rytíři Dormitzerovi, zemskému a říšskému poslanci, a odstěhoval se do Štýrska. Novým majitelem cukrovaru se v roce 1876 stal podnikatel Goldschmidt, který požádal městskou radu o povolení přestavby cukrovaru na mechanickou tkalcovnu a za necelý rok i o její kolaudaci. Tím bělohradský cukrovar s konečnou platností zanikl.

Pavel Šubr, foto: archiv

Schema technologie cukrovaru v Bělá r. 1852

Vážení!

V příloze posílám básničku
o našem městečku.

Pokud by se Vám líbila,
můžete ji použít do listů.

Vaše čtenářka

L. Novotná

Do Lázní Bělá za zdravím

Lída Novotná

Do Raisova městečka
pacienti spěchají.
Jaké to tu bude,
všichni se hned ptají.

Chaloupky jak malované-
je na co se dívat.
Když se tady procházíš,
chce se ti i zpívat.

Kdo je velký turista,
ten si výlet nachystá.
Tady všude po okolí,
krásy je, až srdce bolí.

A když projdeš Hůru
máš zážitků řízu.
Však tu také každý z nás
miluje náš Bělá.

Ten lázeňský areál
to je naše pýcha.
Bazény a rašelina-
zdravím to vše dýchá.

Městečko má mnoho tváří
také sportu se tu daří.
Žít přec nejde bez pohybu,
kdo jen sedí dělá chybu.

Do Českého ráje
cesta blizoučká je.
Rumcajs tu na tebe čeká,
svůj klobouk už předem smeká.

Odjíždíš je po bolesti
zdravé jsou zas tvoje kosti.
Na náš krásný Bělá
budeš vzpomínati rád.

Přijedeš zas bez bázně
podívat se na lázně.

Šel zahradník do zahrady s motykou

aneb jak se žije v zahrádkářských koloniích

Ve středu dvacátého prvního května přšlo a byla zima. Už celé čtyři dny a já nevěřil, že někoho natrefím v bělohradských zahrádkářských koloniích. Velmi jsem se mýlil, snad bylo potřeba povzbuzovat prochládlé rostlinky nebo se věnovat sběru slimáků. Mezi záhonky bylo docela živo.

V zahrádkářské kolonii s plechovou tabulkou Kotykova alej jsem zastihl pana **Ladislava Špůra**.

„Začali jsme v roce 1965. Před tím tady bylo pole v majetku fabriky, tehdy Náradí, která je předala pozemkovému fondu. Od něj jsme měli pozemky přes třicet let v pronájmu. Potom jsme je koupí získali do vlastnictví. Celkem je tady dnes devět vlastníků. Někteří od počátku, jiní se vyměnili.“

Začátky nebyly úplně lehké. Bylo třeba nejprve vykopat studni, bez vody by to nešlo, ale jak se později ukázalo, ta nám nestačila, hloub jsme nesměli, abychom nesebrali vodu v okolí. Co s tím? Dohodli jsme se s tehdejším ředitelem zemědělské školy ing. Pumrem, že si na jejich pozemku můžeme vykopat na své náklady další studni. Pak bylo třeba udělat rozvody, které vedou ke každé zahrádce.

Pozemky jsou čtyři ary velké, což na zahrádkářství bohatě stačí. Někdo má chatku na náradí, někdo skleník, jiný fóliák, jak to komu vyhovuje. Chodíme sem nejen zahrádkářit, ale i opékat buřty, nebo posedět, prostě aktivně odpočívat. Někdy by bylo potřeba tady i přespávat a hlídat, protože míváme otrhané okurky, jahody a podobně.

Držíme jako parta pěkně pohromadě a všechno děláme společně. Dáváme si nějakou tu korunu do společné kasy, abychom měli na opravu čerpadla, nový plot a podobné věci. Všichni jsme členy bělohradského zahrádkářského svazu. Výsledky naší práce můžete vidět na tradiční podzimní výstavě v Památníku K. V. Raise.“

Z vedlejšího pozemku volá paní **Kožená**:

„Hlavně tady máme pana Špůra, když se něco porouchá nebo je potřeba pomoci, vždycky je nablízku.“

Zima nezima, v kolonii Kotykova alej je optimismu a společenského ducha na rozdávání.

Vypravil jsem se za Kotykův rybníček, jak to vypadá tam.

„Já jsem takový poslední zahrádkář“, říká pan **Jaroslav Nosek**, kterého potkávám v brance chystajícího se k odchodu.

„Máme to tady pronajaté od Kotykovy rodiny. Začali jsme tak před třiceti lety, přesně už nevím. Byla tady taková mokrá louka, a když vyhrnovali rybník, nahrnuli to bahno sem. Nechali jsme to rozhrnout a teď na tom blbne. Je nás tu pět. Společně jsme postavili plot, vodu na zalévání bereme z potůčku. Ty stavby si udělal každý sám podle svých představ a podle toho, co do nich potřebuje dát. Abychom si nepřipadali tak osamocení, přichází každý rok někdo na návštěvu, hlavně když jsou okurky nebo jiná úroda. Chodí převážně v noci, asi aby se nespálil od sluníčka.“

Na rybníce

Dalšího, koho jsem tu potkal, byl pan **Jaroslav Jaroš**. Ten mně prozradil, že se zahrádkářská kolonie jmenuje „Na rybníce“.

„Je tu krásná příroda, na rybníček přiléhly letos severské kachny, které tu nikdy nebyly, je tu volavka, která žere ryby, ondatra zde každoročně vyvádí mladé. Je to tu mrazové území stejně jako na Pardoubku, proto se musí na jaře začít s výsadbou opatrně. V Bělohradě je sedm nad nulou a tady je nula nebo minus. Před sedmdesátým rokem tady byly olše a střepák. Pod mou zahrádkou jsou v zemi vany, kamna, sklo, linolea. Na to jsem navezl hlínu a pak teprve mohl začít zahrádkářit. Každý máme 4 ary.“

Přesuňme se na další zahrádkářskou kolonii „Na Mlýnici“. Pro informace jsem se zastavil v bytovkách u pana **Miroslava Rycheckého**.

„Na Mlýnici nás je patnáct a začali jsme v roce 1967. Před tím tam měl v pronájmu pole pan Poner, byl to bývalý bělohradský kovář. Pozemek byl zanedbaný, samá pejřavka. Znamenalo to zorat a pak dvě hodiny čištění jednoho metru půdy od pejřavice. Každý má trochu pod čtyři ary. Celková výměra je sice větší, ale jsou v tom cesty a společné prostory, jako nádrž na vodu, nebo kůlna na náradí. Pozemek patří městu, první nájemní smlouva byla na dvacet let. Od té doby nám to produžují tak, že je pronájem s roční výpovědí, od října

do října kvůli sklizni. S pozemkem je v územním plánu počítáno na nějakou velkou investici, třeba kdyby přišel do Bělohradu nějaký magnát...! Pro nás je to takový strašák. Bylo by to drastické opustit to tu, skoro každý má chatku nebo skleník a nechce o ně přijít. To víte, hospodaříme zde 40 roků. Máme osadní výbor, v současnosti je předsedkyní MUDr. Helena Hronová. Máme fond, do kterého si platíme na společné výdaje plus nájem. Letos jsme si dali opravit nádrž, kterou nám hořická firma vevnitř potáhla plastem. Do ní čerpáme vodu z Javoroky. Patříme pod zahrádkářskou organizaci, která nám vyjednala možnost brát vodu z řeky. Pitnou vodu bereme ze studně, kterou jsme si na samém začátku hospodaření budovali sami stejně jako kůlnu na nářadí a záchod. Máme dobrou partu. Vzpomínám, jak někdo dal Frantovi mrtvého krika s cedulkou „Než bych tvoje červy žral, radši jsem si život vzal“. Prostě legrace.“

Za týden navštěvuji kolonii Na mlýnici znovu, je krásné teplé počasí a dopoledne jsou tu jenom důchodkyně. Paní **Danišová** mě zve dál a po chvíli přivolává i kamarádku paní **Drašarovou**. „Jsem tady poměrně krátce,“ říká paní Danišová, „teprve pět let, koupila jsem to od pana Ducháčka. Chatka tady stála, takže jsem to už jen zvelebovala. Já jsem hlavně na kytičky, ale hospodářskou zahrádku mám taky. Má tady dobrou sousedku paní Drašarovou. To víte, dnes je každý tak trochu pro sebe, společné sedánky neděláme. Trávím tady s vnučkou celé léto, zavřená doma bych se utrápila.“

Na Mlýnici

Osada Pardoubek od Brtve

Přecházíme na parcelu k Drašarom a paní Drašarová se přidává k rozhovoru. „Trápí nás všemožná havěť, krčci, myši, které jsou letos přemnožené, mšičky, slimáků je hrozně.“

Mám tady skleník, který stavěl ještě manžel, ale mně se nedaří papriky tak, jako se dařily jemu. Teď bych tady chtěla přespát v chatce s vnučkou, ať má nějaké dobrodružství.“

Zbývá ještě jedna kolonie: U Pardoubku. Tady zastihuji **Josefa Klapku**, který si nese domů reveňové stonky na koláč.

„Jsme tady od roku 1986. Nejprve jsme to měli pronajaté a každý byl členem zahrádkářské

organizace. V osmdesátém sedmém se začaly stavět boudy a plot. Po roce devadesát se ozvali původní majitelé a my jsme to nechali doměřit a koupili. Když to dostalo majitele, tak někteří vystoupili ze svazu. Je to osada ryze soukromých vlastníků. Dělí se na dvě části: Pardoubek 1 a 2. Boudy tady jsou všelijaké. Původně nás bylo čtrnáct, ale pak se dokoupily další parcely, takže je nás v současnosti víc. Problémy nejsou, jediné snad s pumpou, která někdy zlobí. Vedle mají každý svoji vrtanou studnu. Jsou tací, kteří v chatkách i přespávají.“

Odcházím s vědomím, že národ zahrádkářský není ztracen. Bohužel, trochu ubývá kolektivní duch a k tomu sem tam drobné problémy, ale zahrádky, zahrádky ty mají moc pěkné.

Ladislav Stuchlík, foto: autor

Vítejte doma, slávisté, MISTŘI LIGY

569 dní. Tak dlouho se stavěl sen. Slávistický sen. Za tuhle dobu vyrostla v pražském Edenu moderní fotbalová aréna pro 21 tisíc diváků. Ve středu 7. května byla slavnostně otevřena. Pásku přestříhl jeden z nejslavnějších slávistů, Vladimír Šmicer: „Vítejte doma, slávisté!“ zakřičel do patnáctitisícového diváckého davu.

Úvodní zápas hrála Slavia proti Oxfordu. Právě to byl v roce 1899 první anglický soupeř v historii. Tehdáž v Praze vyhráli 3:0. Nyní byl výsledek předem jasný. Amatéři z Oxfordu zdaleka nemohli konkurovat Slavii. V exhibici prohráli 0:5, když právě Vláďa Šmicer po centru Patrika Bergra jim dává hned v 1. minutě gól hlavou. Více než vlastní výsledek však slávistický národ těšilo, že se klub po osmiletém

strahovském vyhnanství vrací do Vršovíc.

František Veselý provedl čestný výkop v historickém dresu s koženou merunou. Slávistický žák oběhl stadión s velkým klíčem. Lidé se bavili a tleskali i novomanželům, kteří se o půli na trávníku hřiště vzali.

Začala nová éra Slavie.

O deset dní později na tomtéž stadiónu remizuje Slavia v posledním kole Gambrinus ligy s Jabloncem 2:2 a patří jí, po dvanácti letech, mistrovský titul. Nemohlo být lepší otevření nového, moderního stánku.

U otevření Edenu i u korunovace nemohla chybět dobrá padesátka bělohorských příznivců sešíváných. Tady jsou názory místních slávistů záarmo-

vaných v pestré fotodokumentaci. Víím, že příznivci rivala, Sparty, budou tuto reportáž hodnotit negativně. Oni měli titul mnohokrát a v Bělohorských listech nebyla ani řádka.

Ano. Souhlasím. Až pojedou v takovém počtu jako slávisté na zrekonstruovanou Letnou, tak budu s diktafonem a foťákem u toho. Dokonce i projdu s nimi, v radostné euforii a v oddílových barvách, bělohorskými lokály a bářečky. Jen ten vítězný doutník si velice rád odpustím. Určitě by mi bylo špatně, jako po mé první a poslední cigareti před 55 lety.

**Vítejte doma, slávisté,
mistři ligy.**

A tak slavili jejich fandové z Bělohradu v máji roku 2008!

Ivan Šimůnek

„Konečně jsme se dočkali. Musíme tam jet, vychválit to a hezky oslavit. Nikdo jiný to za nás neudělá. Ani Sparta takový stadión nemá, což je dost divný. Sedmý květen, otevření nového Edenu, by mohl být státní svátek. Když to neprojde parlamentem, tak si ten svátek uděláme sami.“

Ilona Horácková a Bohdan Kaminský

k Rachotovi

„Fando, vždycky jsi přeci povídal, že až doděláš u Sucháče základy voliéry, tak si vezmeš zednickou lžici a pojedeš makat do Edenu. Splní se tvůj dávný sen, novej stánek. Pak už můžeš klidně umřít!“

František Rachota

„Když já jsem se, Eduarde, dočkal nového slávistického stadáku, tak už se nemůže stát nic důležitějšího na tomhle světě.“

František Berný

„Jestli čteš noviny, tak tam píšou, že máme nejmodernější a nejlepší stadión. A bude se tam hrát taky nejlepší fotbal!“

Eduard Čeliš, foto: Jaroslav Voves, Bohdan Kaminský, Monika Janáková

Miloslav Kittler

„Je správně, jak to je. Protože tyhle lidi, co to dělaj, to dělaj velice dobře. Nepočítám ty průšviháře. Taky byly problémy. Kopřivy tam rostly hrozně dlouho. Cejlej svět proti nám. Než jsme zbohatli, pak už to šlo ráz na ráz.“

Miroslav Rychecký

„Milek Vaňura a Jarda Kugler založili ve čtyřiapadesátém v Bělohradě pobočku fandů Slávie. Já mám průkazku ještě jako Dynamo Praha. No, asi budu nejstarším místním členem.“

Jan Ladislav Dusík

- miláček královských dvorů

Chceme-li se blíže seznámit s postavou a životem tohoto slavného a vynikajícího klavíristy, varhaníka, skladatele, světoběžníka a miláčka královských dvorů, bude dobré, když učiníme malý exkurz do rodokmenu jeho předků, který je víc než pozoruhodný.

Ve vánočním čísle Bělohradských listů jsem se v článku, nazvaném Nesem vám noviny, zabýval jeho otcem, významným českým kantorem, varhaníkem a skladatelem, Janem Josefem Dusíkem, rodákem z blízkých Mlázovic. Zabýval jsem se jím pouze v souvislosti s jeho údajným autorstvím této vánoční písně. Do letošního roku významných historických osmiček patří i vzpomnutí 270. výročí jeho narození (narodil se 16. 8. 1738) a 190. výročí jeho úmrtí (zemřel 24. 6. 1818). Na celém rodu Dusíků mě vždy udivovala jeho rozsáhlá a dlouholetá muzikantská tradice. Jen ve stručnosti: Jan - otec Jana Josefa, byl mlázovický kolář a lidový hudebník, maminka Alžběta byla dobrou klavíristkou a dobře zpívala, pocházela z muzikantsko-kantorského rodu holovouských Schreinerů, děd byl dobrým basistou a zpěvákem.

Dusíkovi měli osm dětí, Jan Josef byl prvorozený. Všechny děti byly hudebně nadané, některé se svým hudebním uměním proslavily po celé Evropě. V Mlázovicích vznikla z těchto dětí česká a moravská větev rodu. Českou založil Jan Josef Dusík, jenž se v mládí přestěhoval do Čáslavi, moravskou pak Václav Jiří Dusík (1751 – 1815). Ten se narodil až po smrti svého otce a hudební vzdělání získal od svého bratra Jana Josefa, usazeného v Čáslavi. Václav Jiří se stal varhaníkem na sv. Kopečku u Olomouce, byl kantorem ve Velké Bíteši, napsal českou práci Fundamento pro basso generali a složil četné chrámové skladby. Zatímco česká větev rodu vymřela po meči, ta moravská má dosud své žijící potomky a – co Dusík, to varhaník a vynikající muzikant.

Před časem jsem vypátral adresu jednoho z nich – Jana Dusíka, žijícího v Brně. Dlouho jsem si s ním psal a podařilo se mi získat zajímavé údaje o celém rodokmenu.

Vraťme se však k zakladateli české větve, Janu Josefu Dusíkovi. Již v dětství získal v Mlázovicích od svého strýce, varhaníka Jana Vlacha, vynikající hudební vzdělání. Vyspěl ve znamenitého varhaníka, ovládal také hru na housle, klavír, fagot, hoboj a jiné hudební nástroje. Jako šestnáctiletý zastupoval svého strýce ve škole v Mlázovicích, kde se stal později podučitelem, na kůru kostela jej zastupoval jako varhaník. V listopadu 1758 odešel na městskou školu do Čáslavi, kde zároveň působil jako varhaník na kostelním kůru.

Chránovou hudbu povzněl na takovou úroveň, že do čáslavského kostela putovali lidé z celého okolí, aby si poslechli jeho hudbu. Dusík učil ve škole, hrál na kruchtě a ještě vychovával hudební dorost. Charles Burney, anglický spisovatel a čestný doktor hudby oxfordské univerzity, jej navštívil na svých toulkách hudební Evropou a s obdivem se o Dusíkovi ve svém spise vyjádřil, jak výborně učí, komponuje klavírní sonáty, varhanní fugy a toccaty, kostelní hudbu pro potřeby kůru a při tom sám je vynikajícím varhaníkem, nejlepším, jakého na svých cestách potkal.

A v tomto prostředí se narodil 12. února 1760 syn Václav Jan, jako prvorozený syn čáslavského kantora, skladatele a varhaníka Jana Josefa Dusíka. Svě křestní jméno si v pozdějších letech upravil na „Jan Ladislav“ podle svého pozdějšího učitele v Jihlavě.

Základy hudebního vzdělání získal od svého otce a matky Veroniky, výborné harfenistky. Studoval na jezuitském gymnaziu v Jihlavě, potom v Kutné Hoře, kde byl také varhaníkem v tamním jezuitském kostele. V Praze navštěvoval novoměst-

ské gymnasium (1777 / 78) a později se dal zapsat na filosofii. Byl nadaný – proto se z něj stává vynikající klavírní virtuos, o kterém se říkalo, že naučil klavír zpívat. Byl hezký a milý, proto se později stal miláčkem královských dvorů a získává přezdívku „le beau Dussek“ – krásný Dusík.

Ale nepředbíhejme. Zatím je ještě v Praze, z té filosofie dokončil pouze první semestr, když si jeho nevšedního hudebního talentu povšiml hrabě Männer a vzal ho s sebou do Belgie, aby se stal varhaníkem gotické katedrály sv. Romualda. Roku 1780 se odebral do Holandska, kde hrál na varhany a vyučoval hudbě v Bergen Zoom, v Amsterdamu a v Haagu. Zde vznikají jeho první skladby (sonáty a klavírní koncert). Protože měl blízko Karla Filipa Emanuela Bacha, zajel roku 1783 do Hamburku, aby si vyžádal jeho kritiku a rady. Roku 1783 začíná svou světovou kariéru a zahajuje koncertní činnost jako vynikající klavírní virtuos v Kasselu, Berlíně, Mohuči. Sklízí také velké úspěchy jako virtuos na skleněnou klávesnicovou harmoniku (kdysi oblíbený hudební nástroj, při kterém hudebník pomocí šlapátek roztáčí skleněné misky na společném hřídeli uloženém v dřevěné skříni a stiskem kláves rozechvívá křehké zvonky nástroje). Svou pěkně započatou světovou kariéru mohl však předčasně nešťastně ukončit v Petrohradě, kam byl pozván, aby hrál na dvoře carevny Kateřiny Veliké. Při procházce před koncertem našel masivní zlatý

pečetní prsten. Netuše nic zlého, navlékl si jej na prst a nesundal jej ani při koncertě. Jeho hru sice odměnila carevna i posluchači potleskem, ale po koncertě jej dva carští důstojníci vyzvali, aby je následoval, a odvedli jej do žaláře. Tři měsíce ho drželi ve vězení, vyslýchali a hrozili nejtěžšími tresty.

Carští policisté totiž odhalili ve šlechtických kruzích spiknutí proti carevně a prsten, který měl Dusík na prstě, byl poznávacím znamením pučistů. Byli přesvědčeni, že patří k pučistům a asi by neunikl smrti, kdyby jej na poslední chvíli nepotkalo štěstí v osobě litevského knížete Radziwilla.

Kníže Karel Stanislav Radziwill byl hostem carevny a slyšel Dusíkův koncert. Jeho hra se mu tak líbila, že se rozhodl získat Dusíka pro své litevské panství. Dal proto podplatit stráž a tajně nechal Dusíka v dostavníku převézt na své panství do Litvy. Carská policie je sice pronásledovala, ale nedohonila. Dva roky pak zůstává skryt na litevských statcích a v zámku Něsviži, kde koncertuje pro vzácné hosty knížete.

A další malér! Dusík zde navázal milostný vztah se švagrovou knížete Radziwilla, svého ochránce. Milenci

se rozhodli prchnout v nestřeženém okamžiku v dostavníku za hranice Litvy, do Pruska. Jejich vztah však neměl dlouhého trvání. Kontakty všech Radziwillů, spřízněného rodu Thurn-Taxisů a dalších byly tak silné, že přinutily kněžnu vrátit se zpět do Litvy.

Dusík pokračoval ve své koncertní činnosti a v roce 1786 vystupuje v Paříži, hraje na dvoře královny Marie Antoinetty, kde sklízí velké úspěchy a nadšené ovace. Podniká koncertní cestu do Itálie, aby navštívil svého bratra Františka, který žije v Miláně jako slavný Francesco Benedicto Dusseck, compositore, maestro di cappella. Návrat do Paříže však hluboce zasahuje do jeho života - prožívá zde mohutný společenský zvrat Velké francouzské revoluce. Liberté, égalité, fraternité! Vzrůstá nenávisť k cizincům, k Anglii a zejména k Rakousku. Královna je posměšně nazývána Rakušankou, nenávisť k Rakušanům se přenáší i na Dusíka - i ten byl pro Francouze Rakušanem. Příznivci a oblíbenci královského dvora i s královnou Marií Antoinettou končí pod gilotinou. Kdyby zůstal v Paříži, čekal by ho stejný osud. Odjíždí do Anglie.

V roce 1790 vystupuje jako klavírista v Londýně. Setkává se zde s Josefem Haydnem, který je nadšen jeho uměním do té míry, že píše jeho otci do Čáslavi dopis, ve kterém skládá poklonu umění Jana Ladislava. V Londýně žil celkem 10 roků (1790 – 1800). V roce 1792 se zde oženil se Sofií, mladičkou dcerou italského učitele zpěvu Domenica Corriho, virtuoskou na harfu a klavír. Se svým tchánem Corrim založil hudební nakladatelství (1797), které však zkrachovalo. Dusík vložil do tchánova podniku značné jmění. Byl sice geniální klavírista, ale nezkušený podnikatel a Corri byl nejen nezkušený, ale ještě navíc lehkomyšlný. Oba upadli do velkých dluhů a čekalo je vězení, před kterým Dusík prchá do Hamburku (1800). V Londýně zanechal manželku Sofii, synka Johna Louise (manželství se nevydařilo), sestru Kateřinu Veroniku, kterou k sobě do Londýna pozval, a všechny své londýnské přátele.

V Hamburku se uplatňuje jako klavírní virtuos a po koncertní cestě Německem uspořádal v roce 1802 neobyčejně úspěšné koncerty v konkvitském sále v Praze, kterých byl přítomen také jeho staříčkový otec.

Příštího roku (1803) vstoupil v Magdeburku do služeb pruského prince Ludvíka Ferdinanda, kterého učil hrát na klavír, a setrval u něho až do jeho smrti (10. 10. 1806 padl v bitvě u Saafeldu). Dusík byl jeho smrtí zdrcen. Na zámku u prince se hodně hodovalo a popíjelo a Dusík za ta tři léta tělesně příliš zmohutněl, otylost mu překážela a zdravotně ho ohrožovala. Krátkou dobu se zdržoval u knížete Ysenburga a od roku 1807 u knížete Talleyranda v Paříži, kde řídil koncerty a sám vystupoval. Zemřel 20. března 1812 blízko Paříže v Saint German-Lay – bylo mu teprve 52 let. Jeho otec přežil svého slavného syna o šest let (zemřel v r. 1818).

Jan Ladislav Dusík po sobě zanechal dlouhou řadu skladeb, z nichž většina se dodnes objevuje v koncertních programech sólistů i hudebních těles: 14 klavírních koncertů, 26 sonát, 6 sonatin, rondo, variace, fantasie, flétnové i houslové sonáty, klavírní tria, kvartety a kvintety, 3 smyčcové kvartety, písně, chrámovou hudbu a 2 nezdařené opery pro Londýn, aj.

Závěrem bych rád vyslovil ještě jednu myšlenku, která mě často napadá: Město Čáslav má dva slavné rodáky, umělce nejvyšších kvalit: režiséra Miloše Formana a klavírního virtuosa a skladatele Jana Ladislava Dusíka. Škoda, že Miloše Formana nenapadlo natočit o svém slavném rodáku film. Přepestrý život Jana Ladislava by byl pro filmový scénář vynikajícím námětem. Jsou tam zápletky, dobrodružství, vynikající hudba, metropole celé Evropy – co víc by si mohli filmaři přát?

Zdeněk Prchal

Hledačská vášeň není omezena jen na stránky dobrodružných románů, netýká se jen Londonových hrdinů a zlatých kulišť na Aljašce. Touha po zajímavých objevech žene dopředu mladé i staré bez rozdílu věku a profese. Právě léto je k tomu nejprůhodnějším obdobím. Kniha přírody je doširoka rozevřená, lesy, luka i stráně volně přístupné, ochranka v podobě klíšťat a komárů není až zas tak razantní.

Na Bělohradsku bylo už překopáno leccos: prastaré hradiště Valy, zamklé lesy nad Tetínem i kolem Vřesníku, tajuplné Byšičky, nádvoří hradu Pecky a další lokality. Kopalo tu mnoho hledačů – od vynikajícího znalce bělohradských dějin, zaníceného badatele Františka Petery v 19. století po dr. Tučku a další odborníky z Archeologického ústavu a nadšené objevitele Jaroslava Obešla z Lázní Bělohradu a rolníka Jana Kulhánka ze Vřesníku.

Ale poklad byl nalezen i v bělohradském zámku, jak potvrdil právě P. František Petera Rohoznický. K nálezů došlo asi dvacet let před jeho příchodem do Bělohradu, tedy v roce 1816 nebo 1817. Panský zedník John opravoval zed v zámeckých komnatách. V jednom místě v prvním patře se mu zdála dutá. Když odstavil od zdi starou skříň, přišel za ní na dveře, vedoucí ke schodům. Nedalo mu to, sestoupil po nich a pak ještě dírou ve stropě do tajné místnosti. Měla ve směru do zahrady dvě slepá okna a na opačné straně zazděné dveře.

Ke svému překvapení zjistil, že je od podlahy až ke stropu zarovnaná kufry. Byly pořádně těžké a obsahovaly většinou staré listiny a nejrůznější dokumenty, v některých kufrech byly i starodávné plné sklenice. Ten nejtežší kufr byl s velkou námahou dopraven nahoru do pokoje paní hraběnky. V něm byl nalezen skutečný poklad starých stříbrných a zlatých mincí. Lidé v Bělohradě si už lehce domysleli, co se s penězi stalo, že si je rozdělili mezi sebe dva zeřové hraběnky Antonie Schaffgotschové. Manžel její dcery Anny, husarský nadporučík Antonín Szepessi, a František Burkhardt, husarský rytmistr, za kterého se provdala její dcera Barbora.

Oba byli cizinci, jeden Maďar a druhý Němec, a tak jim nalezený archiv nic neříkal. Nestáli o staré papíry a nechali je vynosit na půdu pod střechem. Už tenkrát byly ale ve velmi špatném stavu. František Petera s politováním vypráví, že ani jeho předchůdce, německý farář Jan Pacák, nedokázal důležité listiny zajistit a nechal je propadnout zkáze. Tak došlo k tomu, co se před začátkem českého národního obrození stávalo. Zedník John používal papíry při své práci a zámecká kuchařka si přinášela plné hrsti listin a zatápěla s nimi v kamnech.

Jak se vůbec tolik písemností do zámku dostalo? Bělohrad byl na konci 17. století sídlem královéhradeckého krajského úřadu, Berthold Vilém z Valdštejna byl krajským hejtmanem. Mnoho dokumentů sem bylo přivezeno

i z jiných měst, z Hradce, z Čáslavi a do tajného úkrytu byly uschovány zřejmě v době sedmileté války. Petera Rohoznický o tom píše ve své kronice s velikou lítostí, je zřejmé, že kdyby se o existenci vzácného archivu dozvěděl včas, hned po svém příchodu do Bělohradu, podařilo by se mu ještě mnoho zachránit. Když seděl odpoledne 26. června 1843 na zámecké půdě, našel ještě kvitance a smlouvy českých pánů z druhé poloviny šestnáctého, ze sedmnáctého a ze začátku osmnáctého století. Pokud to stav listin dovolil, zaslal je v originále nebo opise do Zemského muzea.

Osud bělohradského zámeckého archivu byl zpečetěn. Za majitele panství Aichelburga dal ředitel Schubert vyvézt písemnosti do Bažantnice a zapálit. Bylo toho několik vozů.

Rozlehlý bělohradský zámek poskytoval možnost různých skrýší. Když si hrabě Jan Berthold Schaffgotsch z Valdštejna přivezl do Bělohradu mladou manželku Antonii Studničkovou, nebyl zámek ještě dostavěn, protože se nedostávalo peněz. V jedné komnatě v hořejším patře byla zámecká obrazárna s podobiznami členů rodu Valdštejnů v životní velikosti. Hraběnka nerada procházela kolem této galerie. Když očekávala narození dítěte, prosila manžela, aby dal obrazy sundat, aspoň na čas, protože když kolem nich jde, cítí nevysvětlitelnou úzkost. Hrabě milované ženě samozřejmě vyhověl a dal hned příkaz, aby se obrazy odnesly. Při snímání obrazu hraběte z Valdštejna se za ním objevila malá dřevěná dvířka. Přivolaný zámečník Floriánek je otevřel a vyndal dobře uzavřenou truhličku. Měl ji otevřít, ale aby neviděl, co je uvnitř, musel si nechat zavázat oči a truhličku otvíral po hmatu. Můžeme se jen domýšlet, že peníze, pokud se tam našly nějaké, byly vítaným příspěvkem k financování stavby zámku a jistě zbylo i na krásné šaty pro mladou zámeckou paní, nastávající maminku. Ještě nebylo zdaleka všechno objeveno. Svě tajemství si střeží Byšičky, uchovává si ho i tajná podzemní chodba pod vřesnickým lesem, i hluboká hradní studně na Pecce. Oč by byl život chudší, kdyby nebylo tajemných záhad! Snad se nějaké odhalí i při budoucí rekonstrukci zámku, ještě mnohé vyjde najevo. Možná, kdo ví? Zatím je zná jen tichá studánka v zámeckém parku. Snad ji za to někdo ochotně a hezky vyčistí...

Antonie Vanišová, foto: archiv

Pod peřinou čtyři nohy

Stáří je prima sezóna, říkám si se spisovatelem J. Škvorečkým. Sedím u kavárenského stolku v Anenských bahenních lázních a hořce se těším pohledem na kolébající se kachní chůzi pacientek. Ony upřeně hledí na podlahu pod sebou jakoby počítaly kroky, posun a rytmus těla: Kupředu, levá, pravá a Cink! Někdy padají francouzské hole z podpaží. Ach staré vidiny, kdysi to byla svěží, ztepilá růžová těla dívek a my, zrající kluci se jich báli dotýkati. Ba, všechno prchlo, mládí, první lásky i ten starobylý infinitiv – ti, z gramatiky. Dnes by stačilo dotýkat se, líbat a milovat.

Jedna z těch víl v županu klesla opatrně na volnou židli u mého stolku. Bok po mém boku. „Kam půjdeme odpoledne?“ řekla medově. Nadechl jsem se a jako lázeňský švihák odpovídám: „Nu, ještě váhám, jestli na tenis, nebo do bažantnice si zaskotačit, tancovat...“ Pauza.

Pohlédne na mě a údivem zapomíná zavřít ústa. Ona odhaduje, jestli jsem ještě takový kapřík a její oči barvy čokolády

Milka marně hledají moje podpurné hole. Čtu v nich: Seš pošetilý stařík, chlubil.

Dopíjím sklenku červené Medvědí krve.

Přivezli vozík těsně k mému levému boku a sestra mi usnadňuje přesun z kavárenské židle. „A hurá, do bazénu! Na Bělohrad!“ opravuji výkřik a nadšení Josefa Švejka, kterého vezla paní Millerová do světové války, na Bělehrad. Loučím se a ta osamělá žena už bloudí očima jinde, rozhlíží se po salónu, zda tu ještě nesedí lichý princ Bajaja, kterému je do skoku.

Sprchuji se bez plavek a poté se opatrně nořím do vln. Čekám na příboj. Na tabuli je křídou napsáno TEPLOTA VZDUCHU 29,3 - VODY 26,0 - Plavčíce má v kyčlích vykrojené plavky a jde mně vstříc. Ťapy, ťap půvabné nožky. Nakloní se nad bazén...

„Nechcete dnes záchranné kolo SOS,“ žertuje.

Vypínám hrudní koš a šeptám si: Ty ještěrko, já kdysi přeplaval nonstop Máchovo jezero... a tys byla ještě na houbách.

Na pokoj číslo 34 jsem se vrátil osvěžen. Můj spolubydlící píše, škrtá a zase přepisuje text inzerátu do rubriky ON HLEDÁ JI. Nahlížím mu přes rameno.

„Hledám kočku na tulení, jsem sympaťák mladšího vzhledu. Přijď večer tancovat. Zn. POD PEŘINOU 4 nohy.“

„Pošli pro ni Ondru, televizního pošťáka „pro tebe“, dráždím ho, „to klapne.“

„Bloude, stačí u večere podstrčit psaníčko servírce, ta je spolehlivou doručovatelkou.“

Poučen se zabývám myšlenkou, zda tam zítra nenaleznu sebe v rubrice ONA HLEDÁ TEBE.

Lázně Bělohrad duben 2008

Miroslav Procházka, Pecka, ilustrace: Petr Stuchlík

Dialog

„Žák jako ty, Šukale... s takovým pitomým příjmením, by se neměl projevat jako hyperaktivní dítě.“

Tak ty jsi dal paní školníkové pod rohožku bouchací kuličku? – Hlavě státu jsi na portrétu přičmáral knír. – V páté bé sis zaplavil v akváriu s rybičkami. – Ty neustále lezeš spolužačkám do tašky a pod minisukně? – Na školním výletě sis v restauraci objednal svíčkovou, dva druhy knedlíků – a nezapltil, - Násilně pronikáš na školní pozemek a sežereš úrodu okurek, ředkviček a kopru, - Do školy nosíš časopis „Pro pány“ a vystřihuješ fotografie růžových slečen, - Na školní akademii jsi nepředvedl roznožku přes kozu, - Při opravné zkoušce ze zeměpisu jsi tvrdil, že Labe dříve teklo do Krkonoš a ne do kraje, Komenský by hořce zaplakal, Šukale. On vymyslel školu pro hodná dítka. A Marie Terezie pro takové hajzlíky, jako seš ty, zákonem povolila do škol rákosku. Ty nejsi dyslektik, dysgrafik, ale ty seš dysblbec. Šukale, kdyby ministr školství vyhláškou 007 nezrušil tělesné tresty, rozsekal bych ti na školní půdě prdel. A tenhle dialog zapřu i před školním inspektorem, rozumíš Šukale?“ Za dva dny přinesl Šukal do ředitelny ruční granát, byl funkční, a proto byla škola evakuována. Ředitel požádal pana otce..., třídní učitel Procházka požádal o přeložení do jiného ústavu.

Miroslav Procházka, ilustrace: autor

Oskar Teimer

Pracovitý a nadšený malíř a grafik Oskar Teimer z Černína je pozoruhodným člověkem po lidské i umělecké stránce. Malování bylo jeho vášní v dobách dobrých i zlých. Tedy i v čase, kdy se celých 21 let nesměl věnovat učitelskému povolání. Když se pak konečně dočkal svých žáků a studentů a mohl opět předávat poznatky a moudrost, vtrhla mu do života nemilosrdně nemoc, která ho teď svazuje. On ale s jejími pouty neúnavně bojuje svou houževnatostí a nesmírnou trpělivostí.

U pana Oskara Teimera jsme se zastavili u příležitosti jeho 75. narozenin. Zároveň je tu s námi i jeho dcera Alena Teimerová. Prošli jsme si celý jeho dům a zjistili jsme, že ho se svými dětmi začal stavět v roce 1961 a o dva roky déle už se do něho stěhovali. Oskar Teimer se stavitelskému řemeslu naučil na vojně, kde sloužil u Pomocných technických praporů takzvaných pětépáků.

Oskar Teimer s dcerou Alenou

Narodil se v Lázních Bělohradě, kde bydlel se svými rodiči, kteří vlastnili malé papírnictví. Zde žili až do roku 1949, kdy jim byl obchod zrušen a Teimerovi se přestěhovali do Černína, kde koupili malou usedlost. Oskar Teimer vystudoval pedagogickou fakultu v Hradci Králové (výtvarnou výchovu, pozemky). Kvůli postoji celé rodiny proti režimu mu však nebylo dáno vždy pracovat na možných nabízených příležitostech, jako například anatomický kreslíř na Královéhradecké fakultě, ani mu nebyla povolena práce na Kostarice, kde měl být kreslířem květeny Jižní a Střední Ameriky. Jako pedagog skončil se vstupem „osvoboditelských vojsk“ Varšavské smlouvy. Se vstupem nemohl souhlasit a to znamenalo stop. Pro ty, co neznají historické spojitosti, tehdejší doba nebyla o svobodě názoru, ale o podepis a pak můžeš.

Jak jste hledal v sedmdesátých letech zaměstnání?

„Obtelefonoval jsem řadu míst, které by alespoň trochu přibližovaly mé zájmy a pracovní zařazení. Buď mi řekli, že to místo už je obsazené a nebo že mne nemohou přijmout z politic-

kých důvodů. Takže jsem dělal v cihelně ve Dvoře Králové tu nejhrubší práci, kam jsem denně dojížděl. Manželka pocházela z Hořic a měli jsme spolu dvě děti, dceru a syna. Dcera Alena měla problém dostat se na uměleckou školu a dostala na výběr pouze, zda-li chce být tkadlenou nebo švadlenou. Takže se nakonec vyučila dámskou krejčovou. Syn chtěl jít k letectvu, které ho lákalo celé mládí, ale bohužel mu prokázali vadu očí, takže se k tomu kvůli zdravotnímu stavu nedostal. A tak nakonec má kamenickou školu.“

Ne každý má však tu trpělivost pracovat s dětmi a mladými lidmi. Nebál jste se, že za chvíli toho budete mít dost?

„Já jsem byl nabitý nebo tedy ještě jsem nabitý nápady a je velká škoda, že jsem postižený Parkinsonem, že ta pohyblivost je tam malá. Ale abych uskutečnil to, co mám v myšlenkách, tak bych potřeboval být zdravý, a ještě navíc nějaký roky, ale stejně to není možný zvládnout.“

Ale zase jsou lidé, kteří už nemají žádné cíle a jak se říká, jen tak dožívají a je krásné, že vy jich máte tolik před sebou.

„To nejdůležitější je, mít takový prostředí, aby vás motivovalo. Tady třeba ten brambořík, který jsem dostal, ten mám bezprostředně před očima a už ho vidím jako akvarel namalovaný. Ty rostliny, které tady mám, mají svůj význam v tom, že obohacují myšlení. To člověka doslova nutí k tomu, aby se vyjádřil tou kresbou nebo akvarelem, případně olejem.“

Když si promítneme všechny ty kresby, které jsme od pana Oskara Teimera už viděli, tak jejich společným jmenovatelem je velká pečlivost, věrnost zpodobnění, naprosté ctění detailů. Myslíme si, že stojí za to, aby člověk tvořil věci, které tady jednou zůstanou a budou v učebnicích. Možná, že už řada z nich v učebnicích je, rozhodně jsou v časopisech, v časopise Pod Zvičinou, na kterém se pan Oskar Teimer svojí kresbou podílel a podílí.

Vy jste prý také aranžoval ?

„Ano, když jsem dělal u lesů, stal se mi úraz. Zvedali jsme pás na buldozer, já zabral a vyjely mně plotýnky na páteři. Byl jsem na operaci v Hradci a potom jsem přijal místo aranžera v podniku potravin Pramen.“

To znamená, že jste tedy aranžoval výlohy?

„Ano a při tom jsem měl možnost aranžovat i pro spořitelnu a toto povolání jsem dělal až do revoluce.“

A paní Aleno, jak vy vzpomínáte na své dětství?

„Já si vzpomínám hlavně na to, jak mě táta nosil na ramenech. To jsou takový ty první vzpomínky, které mám, a ty mě vždycky hodně hřály. Vždycky, když mi bylo těžko, tak si na to vzpomenu. Dál si

vzpomínám na to, že když jsme bydleli v Miletíně, což bylo asi od mých čtyř let, tak se táta začal aktivně zajímat i o skauting. Měli jsme tam skupinu katolických skautů, takže to bylo i hodně propojeno s panem farářem, který nám hodně pomáhal. A město to hodně povzbudilo, že jsme byli takhle stmeleni. Každoročně jsme jezdili na tábor na Pecku nebo do okolí. a vím, že to byla vždy událost pro celý Miletín. Pamatuji se, že třeba na táborák přijel celý autobus z Miletína nebo dva a atmosféra byla úžasná. Já si myslím, že táta měl prostě dar ty lidi jakoby táhnout a něco s nima udělat. On měl přezdívkou velký Oskar, což pro dnešní dobu může třeba znít, že už to nikdo nepochopí, ale všichni, kdo tu dobu pamatují a zažili tátu, tak vědí, proč ji dostal a čím si ji zasloužil. Tohle určitě byl taky velký problém, který režim viděl, protože náš táta opravdu dokázal ten dav oslovit a měl pro ně zvláštní sílu. Proto se stal takovým nepřitelem režimu. Věděl, co chce, a oni věděli, že ten dav opravdu dokáže za sebou vést.“

Z toho všeho vyplývá, že na dětství prožité s tatínkem a maminkou ráda vzpomínáte.

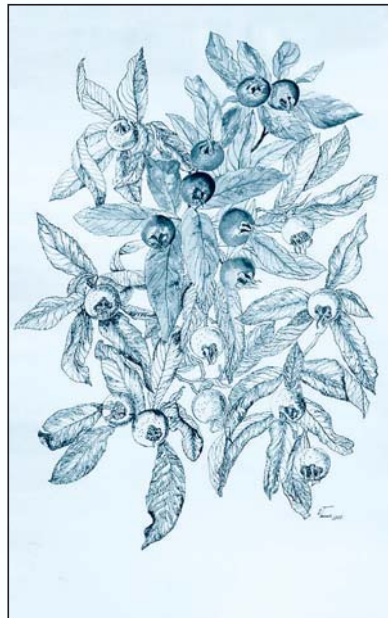
„Určitě. Mamka byla takový ten člověk, co držel základ rodiny a starala se hlavně o zázemí a chod domácnosti. Proto rodina v klidu fungovala. Ona měla neuvěřitelně houževnatou sílu rodinu udržet i v těch těžkých chvílích, kdy to nebylo jednoduché. I nervovou stránku vypětí, kterou musela zvládat v dobách, kdy táta neměl a nemohl sehnat práci. Já si pamatuji, že když byly Vánoce, tak nám babička hořická přivezla jídlo, protože jsme v podstatě neměli nic. A když jsme začínali stavět, tak táta řekl: Já to prostě dokážu a ukážu jim, že i bez toho všeho to postavím. A skutečně se to podařilo. Na stavbu nám chodili pomáhat i skauti z Miletína, za což jim patří velký dík.“

Z výstavy Oskara Teimera v Památníku K. V. Raise

Ke vzpomínkám určitě patří i rodinné cestování, pane Teimere?

„No, těch vzpomínek je tolik, že člověk neví, které vybrat. Moc krásný zážitek mám, když jsme byli v Rumunsku na dunajské deltě, kde jsme se plavili 22 km do ústí Dunaje. Pluli jsme na dvoumístných gumových člunech. Bylo to tak, že jsme nastoupili v Tulči a tam odtud jsme se vydali po jednom rameni. Chtěli jsme skončit ve svatém Georgi a tam se napojit. Jenomže bohužel, ten kanál byl na konci natolik zarostlý, že jsme museli čluny přenést. Což bylo docela zajímavé, protože v tu dobu tam bylo skutečně 50 °C tepla a my jsme s těma ruksakama a s člunama na zádech museli přejít asi tak 2 km na pláž. Tam jsme se rozhodli, že přeplaveme po moři zpátky do Svintu Georg.“

Paní Aleno, teď se vrátíme k tomu, co jste říkala, že přece jenom člověk je jaksi zaklet ve svém těle a že pro tatínka je to těžké, protože to tělo se někdy stává klecí.

„Já myslím, že můžeme otevřeně hovořit o tom, že pro tatínka to není lehké, protože v této nemoci jsou různé situace, které postupně přicházejí, adekvátně tomu, jak je to tělo vnímá. Je to tak, že táta vlastně trpí nemocí Parkinsonovou. Je v podstatě na tom tak, že nemůže ovládat to tělo tak, jak by chtěl. Všechno ostatní mu funguje a chtěl by toho hodně říct, ale někdy mu to prostě nejde a utne se mu řeč nebo ztuhne a ty pohyby mu najednou nejdou nebo se mu naopak to tělo těma pohybama rozvlí. Jsou to však pohyby, které nedokáže ovládat.“

Řekněme si také o věcech důležitých, protože člověk je někdy velmi skromný a spoustu věcí si ponechává pouze pro sebe. Pojďme se vrátit k tomu zlomovému okamžiku roku 1989.

„Ano, já jsem po novém roce nastupoval do školství a začal jsem znovu učit. Naskytla se mi možnost přihlásit děti se soutěžními výkresy na soutěž, která byla vypsána v Praze. A potom došlo k tomu, že jsem byl v kanceláři přítomen tomu, když přišly z Prahy dopisy, které ředitel otevíral. A v tom prvním dopise bylo, že jsme se umístili na prvním místě. V druhém dopise, že jsme vyhráli i druhou kategorii a ve třetím, že jsme vyhráli i tu třetí kategorii. Mělo to však smutný konec, protože vítězové vyhráli týdenní pobyt v Itálii a toho se mohla zúčastnit pouze jedna dívka, protože ti ostatní rodiče nechtěli děti pustit. A tak mě to hodně mrzelo, když se tak snažili a měli takovouhle příležitost. Zážitků jsem měl mnoho. Při vyučování se stává, že děti udělají kaňku a potom se jí snaží křídou a vším možným zamaskovat, ale já jsem jim říkal: „Podívejte se, ta kaňka se nechá oživit. Udělat tomu nožičky a tykadla a je to krásný doplněk do výkresu.“

Vy jste byl vlastně na rozdíl od některých současných kantorů v tomto směru velmi odvážný, protože oni to považují za pokažený výkres. „V té kantořině jak s dětmi pracovat je možností mnoho,“ říká pan Oskar Teimer.

Malíř Oskar Teimer, který žije v Černíně, pořádal i řadu výstav. Kolik jich bylo, pane Teimere?

„No okolo 30 a většina samostatných. Víte, důležitý je se prezentovat, aby člověk znal názor ostatních, aby věděl, že ty malby a kresby mají smysl. Život je krátký a je dobrý, když má člověk okolo sebe lidi, kteří sdílejí podobný názory. Já jsem si nemohl stěžovat, že bych neměl dost známých, kteří mi leckdy pomohli i z těch překérných situací. Tak bych jim chtěl vyslovit poděkování, protože bez nich by ten můj život neměl takovou dynamiku a hloubku.“

My už se pomalinku blížíme k závěru, jen ještě zmíníme jednu věc. Když jsme byli ve vašem ateliéru, viděli jsme v něm na 4000 srovnaných knih. Většinou to jsou knihy o umění. Vy máte knihy asi velmi rád, vidíte?

„Dávám přednost knihám před nákupem bot.“

Nám už nezbyvá, než panu Teimerovi popřát hodně zdraví, a aby v dobré formě vydržel mnoho dalších let, aby se mu dařilo ještě něco namalovat a aby zažil ještě nějaké zážitky, které naplňují jeho život.

Podle pořadu Českého rozhlasu volně zpracoval Pavel Janák,
foto: archiv Aleny Teimerové

Vážení představitelé našeho města!

Do Bělohradu nás zavála válka. Vyhnání Čechů ze Slovenska nás donutilo opustit Oravský Podzámok, kde jsem se narodila a žila skoro devět let. V Lázních Bělohradě žiji tedy 70 let. Z toho 56 let v čp. 339 v Lázeňské ulici, těsně vedle budov lázní.

Prožívala jsem všechny jejich větší problémy, o kterých se často i u nás doma bavilo u rodinného stolu. Děda i manžel v lázních pracovali mnoho let a k lázním měli vřelý vztah. Proto vím, že s narůstajícím počtem aut a celkovým rozvojem motorismu se často jednalo o obchvatu lázní. To zdaleka není nový problém! Ovšem vždy to bylo bezvýhodné. Lázeňští pacienti, většinou pohybově omezení a starší, potřebují nutně klid a bezpečí – o tom není pochyb. Zvláště těžké nákladáky jsou nebezpečné, tomu ani radar nezabrání. Auta místních podnikatelů a dodavatelů by mohla přece dostat výjimku.

Všichni, zastupitelé i obyvatelé, bychom si měli uvědomit, že město Lázně Bělohrad a jeho rozkvět stojí a padá s místními lázněmi. Bělohrad bez lázní a tím i bez mnohých dotací by nebyl ani zdaleka tím, čím je dnes. A že je to krásné, živé a úpravné město, to je mimo diskusi. To snad musí uznat každý – pacienti i obyvatelé. Nermalou zásluhu na tom má i vedení obce, protože investuje moudře a prozíravě.

Nechci nic ovlivňovat. Víím, že názor občanky skoro osmdesátileté nemůže nic změnit. Ale byla jsem vámi vyzvána sdělit svůj názor, tedy tak činím: Jsem pro zákaz nákladní dopravy v Lázeňské ulici a pro obchvat města.

Srdečně

Dana Kyselová

Vážená redakce Bělohradských listů

Nemohu jen tak přejít článek v BL z 23. 5. 2008 o bezedné studánce.

Takový potůček, co z ní vytékal, se bude brzy platit zlatem. To byla vodička krásná, průhledná. Každý kamínek byl na dně vidět. V zimě nikdy nezamrzala, občané si chodili pro vodu na vaření hrachu, protože byla měkká.

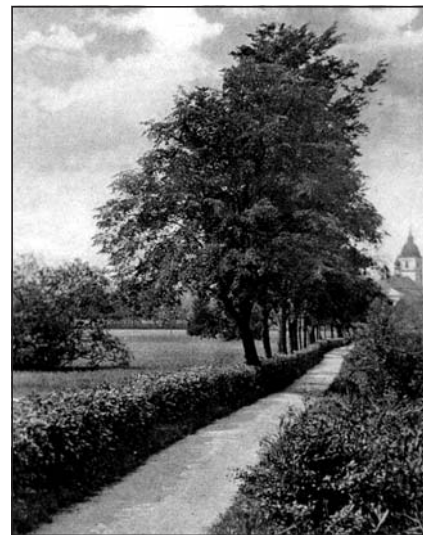
Ta tekla přes pozemek, kde měl hrabě sádka na ryby a pokračovala kolem Šulcových k Dolní Nové Vsi, kde byly ještě studánky, pak teprve do řeky, kde byli před regulací také raci. Jestli jsou teď v Javorce raci, nevím.

V tom potůčku z bezedné studánky raci žili i žáby i rybičky. Současný pan starosta asi neměl to štěstí, že je neviděl.

A když mívali hasiči vždycky v květnu cvičení, čerpali vodu na stříkání z máchadla, která také přitékala z potůčku z bezedné studny. Také nechápu, jak se studánka přemístí po dostavbě, jak se slibuje, když vyvěrá ze země. Ale na to jsem už asi moc stará.

Původně bylo ustanoveno, že dva díly vody má obec, ta šla do máchadla a jeden díl hrabě. Ten s ní napájel sádka vedle Císařových, kde se také říkalo na sádkách.

Omlouvám se, že jsem Vás zdržela a jsem s pozdravem G. Lábusová

Koncem června vychází další knížka Jiřího Sehnala **LÁZEŇSKÉ POVÍDKY III**

Autogramiáda se uskuteční ve dnech **27., 28. a 29. června 2008** (pátek, sobota, neděle) v salonku restaurace **U Sehnalů** (u kostela) vždy od **10,00** do **20,00** hodin

Od **1. července** pak knížku najdete:

v **PAMÁTNÍKU K.V. RAISE**, Barákova 3
v **CK HOŠKA TOUR**, Nám. K.V. Raise 160
v trafice **MAJA**, Nám. K.V. Raise 36
v krámku **VĚŽIČKA**, Lázeňská 162
nebo přímo u autora (vedle hospody U Sehnalů)

Lázeňské povídky III, vydalo DESIGN STUDIO 90 v r. 2008, 128 stran, cena 120 Kč

••••• INFORMACE PRO OBČANY •••••

Cestování nezletilých občanů ČR bez zákonného zástupce

V souladu s nově přijatou směrnicí Chorvatska musí nezletilý občan ČR, který cestuje do Chorvatska bez zákonného zástupce s vlastním cestovním dokladem, mít s sebou písemný souhlas zákonného zástupce. Pro tento účel lze použít dvojjazyčný formulář (k vyzvednutí na MěÚ L.Bělohrad), který byl schválen příslušnými chorvatskými úřady. Souhlas musí být opatřen ověřeným podpisem zákonného zástupce (matrika, notář). V případě, že matka má odlišné příjmení než její dítě, postačí při kontrole na hranici předložit oddací list matky a rodný list dítěte, které není nutné překládat.

Zapisování dětí do cestovního dokladu rodiče

Uvedenou právní úpravou se od 1. března 2008 umožňuje zapisovat občany mladší 10 let do cestovního dokladu rodiče.

Vzpomínka na Vladimíra Preclíka

Dne 3. dubna letošního roku zemřel mimořádný sochař, spisovatel a malíř, znalec a obdivovatel smírčích křížů, pan Vladimír Preclík. Před několika lety jsem mu psal, a jak to tak bývá u lidí, kteří něco umí, dočkal jsem se odpovědi. Na základě této korespondence jsem byl pak pozván na vernisáž jeho výstavy, kterou měl asi po půl roce v Královéhradeckém muzeu. Naše jediné osobní setkání, které předčasně přerušila Chantal Poullain s umělecky uvázaným šátkem na hlavě, bylo krátké, přesto ale na mě zanechalo veliký dojem.

Z pouti na Byšičkách

Nyní se asi ptáte, proč s tímto chodím do Bělohradských listů? Odpověď je nasnadě. Vladimír Preclík několikrát navštívil Bělohrad, a nezapomněl se o svých návštěvách ve svých knížkách zmínit. Jeho první vzpomínka patřila ne Bělohradu, ale Byšičkám. To když jako malý chlapec pobýval na návštěvě u babičky v Hořicích, a babička ho vzala na pouť na Byšička. Vladimír Preclík po létech vzpomínal, jak natěšený na houpačky, kolotoče a zmrzlinu vyrazil s ostatními pěšky, jak jej dřely boty, a jak ho nakonec do vytouženého cíle donesl děda na zádech. Pak přišlo ale zklamání. Poutě na Byšičkách vypadaly ve třicátých letech minulého století podobně jako dnes. „Žádný kolotoč, žádná zmrzlina, žádné houpačky. Bílé šátky na hlavách ženských a černé klobouky chlapů...“ Bylo to poutní místo a prodávali tam jen žlutou limonádu a pivo, nic zajímavého pro malého chlapce. Jen na chuť té žluté limonády nikdy nezapomněl.

Po létech zajel Vladimír Preclík na Byšičky znovu. Tentokrát za Karlem Jaromírem Erbenem. Zavzpomínal na baladu Svatební košile, na poustevníka Augustina Hořeňho, na své mládí.

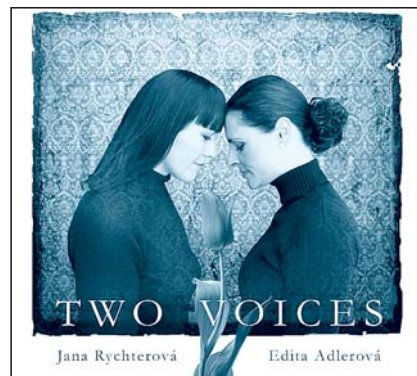
Lázně Bělohrad navštívil Vladimír Preclík spíše náhodou. Bylo to při jedné z cest do Nové Paky, když si vzpomněl na

pozdrav, který zaslechl coby student na sochařské škole v Hořicích. To když do školních dílen dorazila malá skupinka lidí na exkurzi. „Dobrý den vespolek, my jsme revmatici z Bělohradu.“ Je zajímavé, jak málo někdy stačí, aby člověk změnil své plány. Auto zůstalo stát na náměstí, a protože ho okázalá radnice příliš nezaujala, vyrazil do zámeckého parku. Tam ho zaujaly staré hraniční kameny. Jak sám píše: „Staré patníky, sochařsky pojednané. Spíš nízké sošky v trávě, které kdysi dávno sloužily jako mezníky panství, místo vykolíkování výtvarná výstraha, meta, svědek.“

Já sám osobně si na Vladimíra Preclíka vzpomenu vždy, když procházím okolo sochy sv. Jana Nepomuckého na Třetí straně. V duchu vidím jeho vysokou postavu, mohutný knír, a jeho vnímavé oči pod hustým šedivým obočím. Pozorně si prohlíží plastiku sv. Jana před sebou, aby o něm později napsal: „Pěkný a zvláštní. Hlavně proto, že má jasnou výtvarnou souvislost horní figurální partie s partií spodní, soklem. Evidentně se o to autor pokoušel. Připodobnil tvarově křivku svislých ramen a křivku volut architektury soklu a získal zajímavou a dost ojedinělou kompozici... Nepomuk asi v žádném soupisu památek nebude, je to lidovka a lidovka jako víno.“

Královéhradecký rodák Vladimír Preclík zemřel po dlouhé těžké nemoci ve věku nedožitých 79 let. Východní Čechy mu byly domovem a láskou, a snad právě proto věnoval Královéhradeckému kraji sbírku svých soch, obrazů, jakož i celý literární archiv. Pokud by si chtěl někdo jeho díla prohlédnout, může navštívit stálou Galerii Vladimíra Preclíka v Regio-centru Nový pivovar v Hradci Králové. Jejicho otevření dne 12. února tohoto roku se Vladimír Preclík osobně účastnil. Žel, bylo to jeho poslední veřejné vystoupení.

Jiří Hanuš

Dvě ženy, dva hlasy a je tu CD Two voices

Mezzosopranistka Edita Adlerová a šansonierka - písničkářka Jana Rychterová se spolu spřátelily už dávno. Když si někde občas zazpívaly, braly to jako legaci. Pak ale zjistily, že publikum na to slyší a dokonce mají velký úspěch. A tak vzniklo duo Two Voices, které je založené právě na kontrastu dvou naprosto odlišných hlasů. Průřez prvními koncerty, tedy spirituály, sefardské písně, klasické árie, ochutnávka šansonu i lidové písně, to vše je nyní na novém CD, které se jmenuje, jak jinak, Two voices.

Převzato z Ona Dnes

Oprava

V minulém čísle Bělohradských listů došlo v článku „*Nejstarší bělohradské chalupy 3.*“ na str. 15 k věcné chybě. V prvním odstavci vypadl údaj, že popisovaná chalupa má současné čp. 92 a rovněž i na fotografii bylo mylně uvedeno, že se jedná o čp. 84. Správně má být uvedeno, že se jedná o dům čp. 92.

Za tuto chybu se omlouváme.

Redakce

Veterinární ambulance pro malá zvířata

MVDr. Pavel SMÍŠEK - praktický veterinární lékař

Vážení přátelé, chovatelé společenských zvířat.

Počínaje dnem 14.5.2008 uvádím do provozu ve spolupráci a za podpory Městského úřadu Lázně Bělohrad novou veterinární ordinaci. Bude umístěna v zadním traktu objektu pečovatelského domu, na adrese Harantova 2/2. Ordinační hodiny budou 2x týdně, a to v pondělí a ve středu v podvečerních hodinách od 18.30 do 20.30.

Služby budou zahrnovat především preventivní a profylaktickou péči-očkování, odčervení a ošetření proti blechám a klíšťatům. Samozřejmě se budu zabývat i interní veterinární medicínou, gynekologií a dermatologií, v případě akutních případů i drobnými chirurgickými zákroky. Nedílnou součástí bude i poradenská služba v oblasti výživy a poruch v chování zvířat. Těm chovatelům, kteří se zúčastňují hromadného povinného očkování proti vzteklině, nabízím i tuto službu za stejnou cenu (cca 100,- Kč). Komplexní vyšetření zdravotního stavu, které je samozřejmou součástí každé vakcinace, se na těchto akcích neprovádí, a proto v tomto případě je nebudu účtovat ani já.

Hlavním cílem otevření nové ordinace je přiblížení veterinárních služeb blíže obyvatelům města a přilehlého okolí a tím i celkové zlepšení zdravotního stavu populace společenských zvířat a minimalizování rizika vypuknutí onemocnění a vzájemného přenosu i přenosu onemocnění ze zvířat na lidi, především na ty nejmladší. Filosofii mé práce je úzký, důvěrný kontakt na principu „rodinného veterinárního doktora“. Těším se na vzájemnou spolupráci a na setkání s Vámi i s Vašimi svěřenci.

S úctou MVDr. Pavel Smíšek

telefon: 493 623 848, e-mail: smisekvet@raz-dva.cz

Hudebník a tenista Miroslav Paleček

Zpěvák a kytarista Miroslav Paleček je znám především jako polovina úspěšné dvojice Paleček a Janík, která působí na naší folkové scéně více než 40 let. Společně za tu dobu vydali 14 alb. Miroslav Paleček ale také originálně interpretuje písně Osvobozeného divadla a společně s Ivo Jahelkou se podílel na vydání úspěšného CD „Tenisová akademie“, v roce 2005 vyšlo také jeho první autorské sólové album „Každej je nějakej“.

Dvašedesátiletého hudebníka Mirka Palečka dobře známe i v Lázních Bělohradě. V minulosti zde často vystupoval společně s Michaelem Janíkem, v lednu si v naplněném kulturním sále Anenských slatinných lázní užíval sólový koncert a při letošním tenisovém turnaji PURO KLIMA Open ve dvouhře se probojoval až do semifinále.

Mirku, dokážete odhadnout, kolikrát jste v Lázních Bělohradě hrál tenis a kolikrát vystupoval na koncertním pódiu?

Pokud mě paměť neklame, tak vítězí kytara nad tenisovou raketou, ale je to velice těsné. V pravidelnosti je síla, a tak bych si i v budoucím čase u vás rád zabrnkal i zapíknal 1-2x v roce. Dokonce jsem párkrát vyběhnul i na vaše fotbalové hřiště, ale jak soudně a skromně říkám – občas kopnu do drnu - tak na fotbal se nehrnu – tenis a kytara to je jinej hic – všechny schrupnu jako nic!

Jak se vám v našem městě líbí?

Sebekriticky přiznávám, že znám pouze koncertní sál a kurty, a ani jsem zatím nevyužil možnosti lázeňských léčebných procedur, v tomhle mám opravdu ještě hodně co dohánět. Nicméně každá moje návštěva vašeho města je příjemné setkání dá se říct se starými i novými známými, jedno zda v areálu lázní, či v lesoparku na tenise.

Jak jste se dostal ke kytarě a zpěvu?

Začal jsem brnkat na pionýrských táborech s úmyslem obloudit některou z dívek, která mě padla do oka, a zkouším to v podstatě až do dneška. S M. Janíkem jsme se poznali na soutěži Talent 1967, kde jsme oba svorně neuspěli,

a to nás natolik stmelilo, že jsme se pustili do vlastní tvorby. Úspěch písně „Hele lidi“ v r. 1968 v rozhlasovém pořadu „12 na houpačce“ a následující angažmá v pražském divadle SEMAFOR ve skupině Šimka&Grosmana nás nastarovalo až tam, kde jsme dnes.

S Michaelem Janíkem vystupujete od roku 1967, nyní máte často vlastní koncerty. To je z důvodu ponorkové nemoci?

To zatím snad nehrozí, ale za léta společného muzicírování se mi nashromáždilo dost nápadů a melodií, které Michael z různých důvodů nezaopatřil textem. Přišlo mi to líto, a tak jsem požádal o textařskou výpomoc J. Fouska, I. Jahelku a pár dalších kamarádů. Několik textů jsem spáchal i sám, a podařilo se mi vydat své autorské CD „Každej je nějakej“. Spolu s I. Jahelkou jsme podepsáni pod CD „Tenisová akademie“, kde jsme chtěli vzdát hold tomuto krásnému sportu, a snad se nám to i podařilo. Tyhle písně se z pochopitelných důvodů nemohly stát součástí společného repertoáru P&J, a tak písně znějí na mém samostatném recitálu.

Prý chystáte vydání desky s „Ježkárkami“ jen tak s kytarou?

Ano, je to pro mě velká výzva a doufám, že se jí zhostím se ctí. Jsou to nejen

krásné melodie opatřené bohatou harmonií, ale hlavně nadčasové texty. Pro mě jsou pánové J. Voskovec, J. Werich a J. Ježek něco jako Bozi všech českých písničkářů.

Znal jste se osobně s pány s Voskovcem a Werichem?

Občas mi připadá že ano, ale pak se z toho krásného snu probudím.

Jak často se dostanete na tenisový kurt?

To víte, že se mi kolikrát nechce, ale snažím se 2-3 x v týdnu, vždyť přece v pravidelnosti je síla, ne?

Hrajete raději čtyřhru nebo dvouhru?

Vyhledávám raději čtyřhru, dvouhra je pro mě už skoro boj o život.

Jaký je váš největší tenisový úspěch?

Na ten stále ještě čekám!

Příští rok proběhne už desátý ročník tenisového turnaje PURO KLIMA Open. Uvidíme vás opět na bělohradských kurtech?

Prý jsem něco jako inventář tohoto turnaje, víc si ale připadám jako starožitnost, ale už teď se moc těším.

A kdy si v Bělohradě opět poslechneme vaše písničky?

To záleží jenom na vás, dejte vědět, a zítra jsem u vás jako na koni! Mějte se fajn, váš český písničkář Miroslav Paleček (www.palecekajanik.cz).

Pavel Šubr, foto: Štěpánka Zusková

Strom života... od počátku do dneška

